

Anul X
Nr. 19
APRILIE
2020

REVISTA PAROHIEI ORTODOXE
SFÂNTUL NICOLAE DIN ZÜRICH

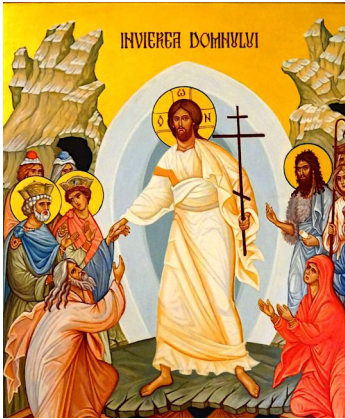
DOXOLOGIA

“Lăudați-L pe Dumnezeu întru sfinții Lui!”

„Astăzi este mântuirea lumii, că a înviat Hristos ca Cel Atotputernic”

Biserica Ortodoxă evocă în tens și solemn în întregul ei cult liturgic bucuria pascală, pe care o simțim și o trăim mai ales la Praznicul Învierii, „praznic al praznicelor și sărbătoare a sărbătorilor”. Aceasta este bucuria pregustării vieții veșnice și fericirea vieții viitoare, de care ne învredniștem Dumnezeu să ne împărtășim prin arvună încă din lumea aceasta. Experiența Învierii lui Hristos, a victoriei mântuirii a vieții asupra morții, este

miezul credinței creștine, a cultului divin, a etosului și culturii poporului ortodox al lui Dumnezeu, care poartă numele lui Hristos. Viața credincioșilor ortodocși, în toate manifestările și dimensiunile sale, îmbibată și hrănită de credința în Înviere, constituie un Paște cotidian. Această experiență de Paște este nu numai amintirea Învierii Domnului, ci și experiența reînnoirii noastre și certitudinea de nezdrunclat a realizării noastre eshatologice.

Cunoscutul teolog Nicolae Arseniev spune: „Învierea Domnului este un eveniment de sens cosmic și prin aceasta lumea, ca și omul, e deja transfigurată de slava cerească și, oarecum într-un chip tainic, deja a dobândit o dumnezeire nouă; deja ea poartă în germene nemurirea” (Biserica răsăriteană, București, 1929). Imnografia cântă pe Cel ce a Înviat și cu El lumea pe care a luminat-o, împreunând cele pământești cu cele cerești: „Acum toate s-au umplut de lumină: și cerul și pământul și cele de sub. Deci să prăznuiască toată făptura Învierea lui Hristos, întru Care s-a întărit” (Canonul Pascal). Ceea ce se impune în conștiința fiecăruia este strădania integrării în viața Bisericii, ea cuprinzând întreaga lume, capul fiind Însuși Mântuitorul Iisus Hristos.

Hristos Domnul, Fiul lui Dumnezeu Întrupat, a acceptat moartea, această stare nefirească de despărțire a sufletului de trup, pentru a da ocazie puterii Sale dumnezeiești de a le uni din nou prin Înviere, pe cele despărțite, „articulând la un loc ceea ce era rupt, spre o unire veșnică și de nedesfăcut”, după mărturia Sfântului Grigorie de Nyssa († 394). Mântuitorul a biruit moartea prin moarte, întrucât a primit-o de bunăvoie, din iubire și din ascultare. Iubirea L-a făcut să moară, iubirea I-a dat biruința asupra morții, iubirea a făcut din moartea Sa jertfă curată adusă pentru întreaga lume. Doar un Om fără de păcat putea să aibă o astfel de sensibilitate și delicatețe sufletească, de a trăi păcatul nostru ca al Lui și de a primi cu toată inima moartea în locul nostru. Și-a asumat vina noastră și a murit pentru a ne elibera pe noi de ea. Sfântul Grigorie de Nazianz († 390), meditănd la dragostea dumnezeiască, exclamă: „O Taină neînțeleasă și iubire negrăită, pe care mintea omului nu le poate cuprinde!”. Murind din dragoste pentru noi, Mântuitorul a biruit în Sine păcatul și moartea, și a curățat firea noastră de toată întinărirea. Acest val de iubire, ce a ieșit și iese continuu din preacuratul Său suflet și care a ridicat din moarte pe toți cei aflați în iad și i-a umplut de curăția și dragostea Sa, este însăși Învierea. Taina Sfințelor Paști este, așadar, iubirea Sfintei Treimi revărsată pe pământ prin Întruparea, Moartea și Învierea Fiului lui Dumnezeu, Hristos Domnul. Această iubire

dumnezeiască se cere continuată în inima noastră prin credința în Dumnezeu și în Biserica Sa dreptmăritoare, prin viață curată, prin îngăduința față de aproapele, prin iertarea față de greșala lui, prin iubire și demnitate în orice împrejurare.

Învierea lui Hristos, pe care o slăvim neîncetat, este și taina unității și a comuniunii. Nu există ceva mai sfânt în cer și mai necesar pe pământ ca unitatea și comuniunea. Sfințele Paști, sau biruința asupra morții, sunt izvorul comunității și a comuniunii între Dumnezeu și oameni, între cer și pământ, între cei vii și cei morți, între cei credincioși și cei mai puțin credincioși, între cei înstăriți și săraci, între tineri și vârstnici, între bărbați și femei, între cler și credincioși, între cârmuitori și poporul dreptcredincios. Sfânta Înviere formează această punte de legătură între oameni și între aceștia și Dumnezeu, pentru că minunea Învierii constituie taina iubirii desăvârșite și biruința deplină asupra morții și a păcatului, care prin natura lor sunt pricini de dezbinări.

Fără de Învierea Domnului nostru Iisus Hristos, fără dragostea lui Dumnezeu Tatăl și fără părtășia Duhului Sfânt noi nu putem face nimic și nici nu suntem ceva în lumea aceasta. Numai comuniunea cu Presfânta Treime ne dă sens și consistență ca să ajungem la fericirea cea veșnică în viața viitoare. Dumnezeu Treime iese în întâmpinarea noastră și ne ajută dacă-L iubim pe El și pe aproapele nostru. Sufletele noastre, având astfel aceste ajutoare lăuntrice ale Duhului Sfânt, se îndreaptă spre Dumnezeu Iubire, deschizându-se spre comuniunea desăvârșită cu El.

Învățătura Bisericii mărturisește că, înainte de Învierea cu trupul, Hristos Domnul a coborât la iad pentru a elibera din lanțurile morții pe cei aflați acolo: „Pogorātu-Te-ai întru cele mai de jos ale pământului și ai sfărâmat încuietorile cele veșnice, care țineau pe cei legați, Hristoase” (Canonul Pascal). Aceasta ne arată că singura cale de a ieși din existența noastră de iad și de moarte este coborârea lui Hristos în viața noastră. El coboară însă numai dacă ne dorim și permitem acest lucru, dacă ne deschidem prezenței Lui în existența noastră. **Hristos pătrunde în viața noastră și ne scoate din diferitele forme de iad și de moarte, făcându-ne părtași Învierii Sale.**

Din nefericire însă, predicarea Crucii și Învierii Domnului se confruntă în zilele noastre cu prezumtiva auto-îndumnezeire a omului modern, secularizat, raționalist, prea convins de atotputernicia științei, egoist și atașat de cele pământești și trecătoare, ajungând o ființă umană fără dorința de veșnicie. Acest om secularizat și sărac sufletește refuză în general revelația, harul, Iconomia divină și „scandalul Crucii”, invocând transcendentă absolută a lui Dumnezeu și prăpastia insondabilă, care separă cerul de pământ. Ideologia aceasta nefiind decât o reîntoarcere la Deism, o erezie gnostică din primele veacuri creștine.

Noi, credincioșii ortodocși, plini de experiența Învierii strălucitoare a Domnului Hristos, luminați de harul divin, mulțumind pentru toate și căutând cele cerești în locul celor pământești, trăind bucuria înălțării sufletești și simțind lucrarea Proniei dumnezeiești, cântăm în biserică „Hristos a Înviat!”, rugându-L pe Domnul Hristos cel Răstignit și Înviat să ne lumineze mintea, inima și toată viața noastră, să ne călăuzească pașii spre lucrarea tuturor faptelor bune și să ne întărească cu dreapta credință, pentru a mărturisi pururea Evanghelia iubirii Sale „până la marginea pământului” (Fapte 1, 8).

Hristos a Înviat!

Pr. Romică Nicolae Enoiu

SCRISOARE PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI

„MOARTEA SE VEDE NEVOITĂ SĂ DEA ÎNAPOI VIAȚA”

Către tot clerul, cinul monahal și poporul dreptslăvitor din întreaga Arhiepiscopie

„Zis-a Domnul : Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții.” (Ioan 8, 12)

Preacucernice Părinte, Iubiți frați și surori,

Hristos a înviat!

An de an, în miez de noapte, ni se vestește că Ziua-cea-Mare a omenirii întregi este astăzi, când *moartea se vede nevoită să dea înapoi Viața*, pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului. Răstignit și incredințându-și sufletul Părintelui ceresc pe Cruce, Domnul Iisus Hristos se arată astăzi din mormânt biruind moartea și câștigând omenirii o nouă viață, plină de o altă Lumină pe care lumea nu a cunoscut-o până atunci, Lumina adevărului dumnezeiesc veșnic. Când pare că moartea stăpânește totul și pe toți, când Însuși Cel care S-a arătat a fi Stăpânul vieții scoțându-l și pe Lazăr cel mort de 4 zile din mormânt, viu, când pe Cruce moartea pare că L-a biruit, coborându-L în mormânt, se ridică a treia zi, arătând că El este „Calea, Adevărul și Viața” (In. 14, 6), că „întru El era viața și viața era lumina oamenilor, și lumina luminează în întuneric și întunericul nu a cuprins-o” (In. 1,4).

Taina Învierii pe care astăzi o trăim, face din noi fii ai Cerului, fii ai lui Dumnezeu. Nădejdea noastră cea mare că moartea nu are ultimul cuvânt, se arată astăzi a fi întemeiată. „Și celor câți L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, Care nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut.” (In. 1,12-13). Fața lumii se schimbă în Învieria Domnului pentru veșnicie, Viața biruiește moartea pentru totdeauna și o viață nouă începe pentru toată umanitatea. Această viață nouă își are rădăcina și seva ei în dragostea desăvârșită a lui Dumnezeu pentru om, în dragostea din însuși sânul Preasfintei Treimi care face posibilă Învieria. Taina Învierii ne ajută să înțelegem acum prin Cruce mai bine dragostea lui Dumnezeu pentru noi oamenii, că prin Cruce moartea este nevoită să dea înapoi Viața. Prin Cruce Dumnezeu se pogoară la om, ca prin Cruce omul să se poată înălța la Dumnezeu, Crucea dragostei ascunzând în ea Învieria.

Iubiți frați și surori în Domnul,

Ne-a înfricoșat până acum viața și finalitatea ei în moarte? De la Moartea și Învieria lui Hristos, înțelegem că dragostea lui Dumnezeu ne copleșește, că totul a fost acoperit de dragostea Lui, că tot păcatul omenesc a fost copleșit și șters de dragostea Lui, revelată nouă prin Cruce. Iubirii Lui, Domnul Hristos ne-a făcut moștenitori și părtași, dându-Se pe Sine în Sf. Împărtășanie Hrană dătătoare de Învierie nouă tuturor celor care dorim să ne facem părtași Lui. În ziua Sărbătorii Sărbătorilor, a Învierii Domnului, în lumea aceasta plină de mâncare și băutoră trecătoare, încă de acum o mie de ani, Sf. Simeon Noul Teolog ne spune că : „în loc de masa încărcată cu belșug de bucate, mulțumește-te cu pâinea vieții, nu numai cu cea materialnică și văzută, ci și cu aceea care ți s-a dat prin aceasta, cu însăși Pâinea vieții, care coboară din cer și care dă viață lumii și în care cei ce o mănâncă

găsesc nu numai mâncare, ci Însăși Viața care înviază din morți. Iată folos și mâncare care nu dezgustă și nu se sfârșesc niciodată. Ca vin să bei nu acest vin văzut, ci acela care numai la arătare este vin, iar duhovnicește este Sângele lui Dumnezeu, lumina negrăită și bucuria veșnică. Pe acesta, dacă îl bei totdeauna cu vrednicie, te vei izbăvi de sete pentru veșnicie, numai să-l bei cu conștiința curată și cu pacea sufletului.” (Cateheze către monahi, Editura Anastasia, 1995)

Iubiți credincioși,

Ca slava lui Dumnezeu să umple lumea și prin noi, căutăm cu toții să ne luptăm să trăim în dragostea Lui, neîncetat, să avem curaj să fim mărturisitori ai Învierii în viața de zi cu zi. Din ce în ce mai mult însă, când este vorba să ne afirmăm credința și să o transmitem copiilor noștri, ne lovim de neputința de a o face. Lumea în care trăim, dacă nu suntem atenți, ne ia toată energia vitală, ne aduce la epuizare, încât nu ne putem vedea proprii copii, nicicum să ne și ocupăm cât de cât de ei, înțelegând ce trăiesc și la ce aspiră să trăiască și în ce măsură au nevoie și sufletește de părinții lor. În felul acesta este sigur că nu le vom putea transmite credința ca pe o moștenire de mare preț, decât cu eforturi foarte mari. Și aceasta doar dacă o considerăm a fi o prioritate a vieții. Poate fi altceva mai prioritar în viața unui creștin? Viața creștinului se desfășoară în special în trei locuri, familia, societatea și Biserica – adică comunitatea vie care este Trupul tainic al lui Hristos. Nici una dintre cele trei nu poate fi lăsată deoparte. Dar cine neglijează sau uită una dintre cele două, familia și Biserica, sau nu îi dă importanță, greșește, se sărăcește pe sine iremediabil. În societate, oricare ar fi ea, chiar dacă suntem obligați de multe ori la discreție, nu putem renunța la afirmarea credinței noastre în Hristos. Nimic nu este mai de preț decât sufletul nostru! „Că cine va voi să-și scape sufletul îl va pierde; iar cine își va pierde sufletul pentru Mine, îl va afla. Ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă dacă își va pierde sufletul său? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?” (Mt. 16, 25-26) - ne întreabă pe bună dreptate Hristos Domnul.

Hristos ne spune că noi alegem, liberi fiind, cum ne trăim viața în societatea de azi sau dintotdeauna, afirmând credința noastră sau rușinându-ne de El, adică de apartenența noastră la El, de Botezul nostru. „Oricine va mărturisii pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisii-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri.” (Mt. 10, 32- 33). Afirmarea nu înseamnă a o impune altora, ci a o trăi în viața de zi cu zi, după cuvântul Evangheliei. „Aceasta este porunca Mea, să vă iubiți unul pe altul precum v-am iubit Eu” (In. 15, 12). Nu ne cere Domnul Hristos să facem ceea ce nu a făcut El mai întâi pentru noi, adică El ne-a iubit

mai întâi, până la capăt, pe Cruce și până în mormânt și în iad și în Învierea Sa. Școala iubirii lui Hristos este un întreg program de viață pentru noi, iar acesta începe în familie. Pentru creștinii ortodocși, familia se fondează prin unirea dintre bărbat și femeie, prin angajamentul în fața lui Dumnezeu și primirea Sf. Taine a Cununii în Biserică. Iubiți frați și surori în Domnul,

Neliniștea sufletului cauzată de păcat, care este boală a sufletului, aduce de multe ori după sine și neputințe trupești și boli de tot felul. Primenirea sufletului, care aduce și odihnă trupului, se face, în viața noastră creștină, în primul rând prin rugăciunea de fiecare zi și curățirea sufletului prin Taina Spovedaniei și împărtășirea cu Hristos în Sf. Liturghie. Sufletul împăcat cu sine și cu Dumnezeu și cu semenii, adică având lumina iertării și a iubirii în el, ajută omul întreg să se liniștească, să fie luminos și iubitor, iertător și plin de bucurie, pe care le va răspândi și în jurul lui.

Starea de păcat, dublată de patimi de tot felul, distruge și omul lăuntric și pe cel din afară, dar și comuniunea cu cei dragi din familie. Niciodată în istoria omenirii familia nu a fost pusă la atât de grele încercări cum este pusă astăzi. Pentru că iubirea în familie nu este cultivată îndeajuns, nu este apărată cu orice preț în interiorul familiei, ea eșuează, cade pradă neputințelor noastre, pentru că aceste neputințe nu pot fi biruite decât cu dragostea lui Dumnezeu.

De multe ori munca peste măsură, ca și lenea de altfel, sunt păcate mari, pentru că distrug atât omul lăuntric cât și cel trupesc. Pe lângă boli de tot felul, munca peste măsură aduce depărtarea față de cei dragi, mai ales familie și prieteni. Dar familia este cea mai importantă, desigur, deoarece în ea omul crește, se clădește ca persoană, învață să iubească, să privească și să înțeleagă locul său în lume, prin Creatorul său, care nu l-a lepădat, ci l-a iubit până la capăt, până pe Cruce și dincolo de mormânt, până la iad, pentru a-l înveșnici prin înomenirea Sa. Unde să învățăm iubirea cea adevărată, dacă nu la școala lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu, a cărui Înviere prăznuim? La această școală a iubirii ne putem umple de Lumina Lui, pentru a vedea adevărurile vieții prin ochii lui Dumnezeu, nu ai omului doar. Lumina Lui este plină la rândul ei de dragostea pentru Tatăl ceresc și pentru noi, cu care S-a urcat pe Crucea morții noastre și a învins-o, a omorât-o! Cum să nu avem curaj să iubim la rândul nostru până la capăt pe Hristos Cel ce ne iubește și ne învie și pe noi din morțile noastre de zi cu zi prin iertare, și din moartea cea veșnică, prin Învierea Sa? Cum să nu avem curajul să transmitem copiilor noștri această dragoste care ne înveșnicește? Ce altă comoară mai de preț am putea găsi pentru ei ca bună de transmis și moștenit, și la cine am putea-o găsi? A văzut sau trăit cineva în lumea aceasta o iubire mai vrednică ca a lui Hristos Dumnezeu? Această iubire trebuie să o învățăm în Biserică, care este însuși Trupul lui Hristos, și în familie. Iubiți părinți,

Să învățăm să ne apărăm copiii de ceea ce este distrugător pentru sufletul lor, transmițându-le adevărul de credință, transmițându-le

valorile care îi vor ajuta mai târziu să rămână cu Hristos în lumea în care va trebui să trăiască fiecare: întâi credința – fără de care sufletul nostru nu își găsește sensul vieții; apoi nădejdea în Dumnezeu - Cel care ne iubește mai presus de toate pe fiecare dintre noi; dragostea de adevăr – fără ea nu putem avea liniște sufletească; dragostea de viață – pentru că este unica viață de care avem parte în această lume și este darul lui Dumnezeu; bucuria de a trăi – care ne face să vedem frumusețea lumii create de Dumnezeu și să o apărăm de distrugere; recunoștința – care înseamnă să fim mulțumitori lui Dumnezeu pentru toate; îndreptarea din greșelile pe care inevitabil le facem fiecare dintre noi, prin pocăință; răbdarea în încercări – fără de care nu putem avansa în viață; iertarea - care vine de la Dumnezeu și pe care și noi trebuie să o dăm celorlalți; hărnicia - fără de care nu putem ajunge să punem în valoare talantul pe care Dumnezeu ni l-a dat și toate darurile pe care Dumnezeu ni le încredințează prin Botez; smerenia – ca fiind calea cea mai scurtă către Hristos; dragostea față de aproapele – fără de care nu este mântuire; să le vorbim despre frumusețea omului, despre frumusețea și unicitatea lui în suflet și în trup, de care trebuie să avem grija să nu fie distruse. Să îi învățăm să iubească viața în Hristos ca pe comoara cea mai de preț a sufletului lor pe care să nu o lase batjocorită, denigrată, de nimeni.

Iubiți credincioși,

Astăzi, când *moartea se vede nevoită să dea înapoi Viața*, să fim încredințați că, în icoana Învierii – ca și în orice icoană – nu Îl vedem numai noi pe Fiul lui Dumnezeu coborât în iad pentru a ridica pe Adam și Eva cei căzuți prin păcatul neascultării, care a adus moartea, și din care Hristos îi smulge cu putere biruind iadul și moartea, ci ne privește și Dumnezeu prin ochii lui Hristos Cel Înviat. El ne privește, în iadul nostru și în orice stare ne-am afla, cu suferința și tristețea Lui – pentru că nu locuim cu propria noastră voință în Lumina Lui -, dar și cu bunătatea Lui nemărginită, cu dragostea Lui cu care a dăruit pe Însuși Fiul Său pentru a goli iadul și puterea celui rău, a zădărnici puterea morții și a pune Lumina Învierii Sale chezășie pe drumul vieții noastre, pentru a putea schimba lumea aceasta, prin împreună lucrarea noastră cu El, într-un templu al Lui.

Hristos a înviat!

Al dumneavoastră, de tot binele doritor și rugător către Hristos Cel Înviat

† Iosif

Arhiepiscop al Europei Occidentale
și Mitropolit al Europei Occidentale și Meridionale
Paris, Învierea Domnului

„Învierea lui Hristos văzând, să ne închinăm Sfântului Domnului Iisus, Unuia Celui fără de păcat. Crucii Tale ne închinăm Hristoase și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim, că Tu ești Dumnezeul nostru, afară de Tine pe altul nu știm, numele Tău numim. Veniți toți credincioși, să ne închinăm Sfintei Învierii lui Hristos; că iată a venit prin Cruce bucurie la toată lumea. Totdeauna binecuvântând pe Domnul, lăudăm Învierea Lui, că răstignire răbdând pentru noi, cu moartea pe moarte a stricat”. (Tropar)

„Ziua Învierii! Să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Să zicem: “Fraților!” și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru Înviere. Și așa să strigăm: “Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte, viață dăruindu-le.” (slujba Învierii, Laude)

Părintele Zosim Oancea (1911-2005) - credința mărturisitoare

Anul acesta la 20 mai se împlinesc 15 ani de la mutarea în veșnicie a vrednicului Părinte Zosim Oancea din Sibiel. Născut la 21 iulie 1911 în comuna Alma, județul Sibiu, Părintele Zosim avea să devină mai târziu o figură importantă și impunătoare în viața cultural-religioasă a orașului și județului Sibiu, precum și a întregii țări. În 1918 copilul Zosim a rămas orfan, tatăl său căzând la datorie în războiul pentru Reîntregirea neamului, fiind apoi crescut de bunicii din partea mamei, Zosim și Eufimia, care obișnuiau să îl alinte spunându-i „puiul moșului Zosim”. Tânărul Zosim Oancea a urmat cursurile liceului „Timotei Cipariu” din Dumbrăveni - Sibiu, apoi a urmat un an la Institutul Teologic din Sibiu, de unde a fost nevoit să plece, neavând banii necesari pentru taxe. Se înscrie la Institutul cu același profil din București, unde nu a fost nevoit să plătească taxe și termină în anul 1935 studiile teologice cu calificativul „Magna cum laudae”. Viața și-a urmat cursul ei firesc și astfel tânărul Zosim Oancea s-a căsătorit la 5 mai 1935 cu Dorina Maria, fiica preotului din Alma, cu care va avea patru copii. În perioada 1935-1936 a fost profesor de religie la liceul „I.G.Duca” din Cristur, dincolo de Sighișoara. Între 1936 și 1937, a făcut parte din organizația „Oastea Domnului”, înființată de Iosif Trifa, pe care o frecventa de fapt din studenție. În Sibiu a fost adus de către Mitropolitul Nicolae Bălan drept preot la Catedrală și profesor de religie la liceul „Andrei Șaguna”. Primind catedră proprie la „Școala normală de fete”, a renunțat la postul de preot de la Catedrală și a devenit inspector de religie pe toată Arhiepiscopia. În 1948 a tipărit un calendar religios, cu un motto aparținând lui Avram Iancu. Figura marelui Avram Iancu i-a fost impusă de autorități, căci el îl propusese de fapt pe Mitropolitul Andrei Șaguna. În urma acestei apariții editoriale și a faptului că a colectat în parohie ajutoare în sprijinul familiilor celor ce fuseseră închiși – sau chiar ucși – de prigoana comunistă, a fost acuzat de către autorități de „crimă de uelțire”, fiind condamnat în februarie 1949 la 19 ani de închisoare, la care s-au adăugat ulterior încă 5 ani. Părintele Zosim a trecut prin închisorile și lagărele de muncă de la Aiud, Noua Culme sau Periprava („unde era atât de greu încât ne aduceam aminte de Aiud ca de acasă”), executând în total 15 ani și 8 zile de detenție politică. Memoriile sale de deținut politic au fost tipărite în două ediții în 1995 și 2004, sub titlul „Datoria de a mărturisi. Închisorile unui preot ortodox” și reprezintă o contribuție de o importanță aparte în ansamblul literaturii închisorilor comuniste, atât pentru faptul că sunt scrise de un preot cu o profundă percepție creștină a lucrurilor, cât și pentru că pana părintelui pare să se fi muiat în cerneala marilor prozatori ai Ardealului. Dânsul mărturisea: „În închisoare Dumnezeu nu era departe, în ceruri, El era ca un vecin, vorbeai cu Dumnezeu și-L întrebai pe Dumnezeu ca pe un vecin. Așa Îl simțeam de apropiat!”

Când vine vorba de părintele Zosim Oancea, lumea își amintește imediat de „Muzeul de icoane pe sticlă de la Sibiel”, astăzi faimos în întreaga lume, însă părintele Zosim Oancea rămâne, în conștiința celor care l-au cunoscut, sau l-au citit măcar, el însuși o icoană vie, „icoana datoriei împlinite”, peste toate vitregiile vremurilor, în numele lui Dumnezeu și al neamului românesc, după crezul sublim al generației lui mucenicite.

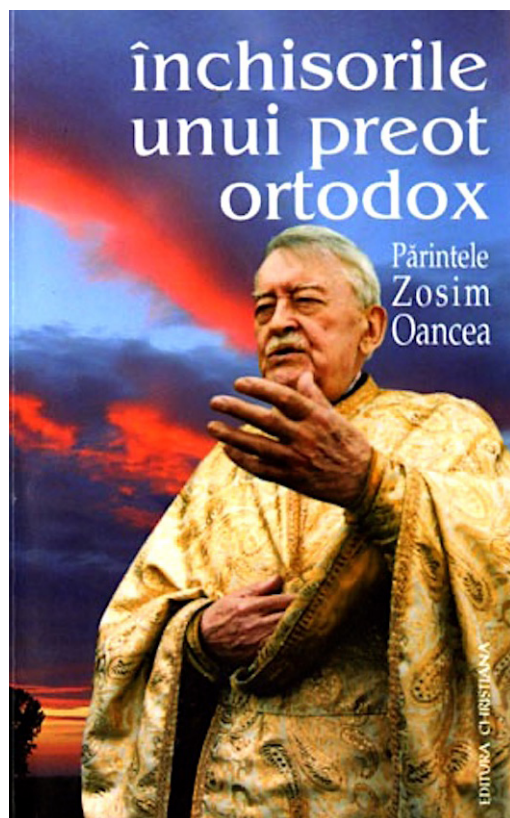
Părintele Zosim a fost un om și un preot ortodox cu un profil uman și religios extraordinar. Opera sa este neprețuită nu doar prin valoarea pe care o exprimă realizarea Muzeului de icoane și a cărților scrise, dar și prin calitatea spiritului, care a inspirat viața acestui om.

Părintelui Zosim Oancea i-a fost încredințată parohia din satul Sibiel, unde a ajuns la 4 ianuarie 1964 și unde a fost activ până în 1999, dând viața Muzeului de icoane, dar și promovându-și parohia ca localitate agroturistică foarte apreciată. În pragul anului 2000 Muzeul avea să ajungă la un patrimoniu de circa 700 de icoane pe sticlă și peste 100 icoane pe lemn, unele

vechi de mai bine de două secole, provenite atât din Transilvania cât și din alte zone ale țării. Și toată această mare colecție de icoane – un bastion al credinței – a fost realizată în plină epocă a comunismului, într-o perioadă de prigoană a religiei, când unora le era teamă să deschidă ușa bisericilor sau altele erau dărâmate.

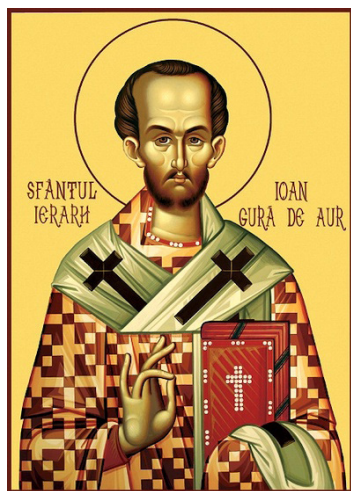
Astfel astăzi, la 22 de km de Sibiu, ne putem mândri cu cel mai mare muzeu de icoane pe sticlă din lume, supranumit de specialiști, fără prea multă exagerare, „Capela Sixtină de la Sibiel”, o mândrie a satului Sibiel, a Mărginimii Sibiului și a întregii ortodoxii românești. Pe 20 mai 2005 Părintele Oancea s-a stins din viață la Sibiu și a fost înmormântat în cimitirul din Sibiel, între biserică și Muzeu, alături de soția sa Dorina. A fost un deosebit om de cultură, autor al unor cărți de meditație, de scrieri autobiografice, eseuri filosofice, prieten al unor genii ale culturii europene precum Emil Cioran și Constantin Noica. Părintele Zosim Oancea a fost un om de o mare bunătate, inteligentă și clarviziune, fiind mereu deschis spre cunoaștere și informare. Dânsul și-a dus crucea vieții cu trudă și demnitate, fiind convins - cum însăși mărturisea - că viața sa a fost o misiune de la Dumnezeu pe acest pământ. A fost omul care a găsit în credința sa puterea de a trece peste răul persecuției comuniste și de a-l transforma într-un prilej de bine mai mare: „Eu și generația mea – avea să spună părintele către sfârșitul vieții sale – am dus o viață de suferință și jertfă, dar nu ne-am pierdut încrederea în valorile noastre eterne. Ceea ce am reușit să fac, cu ajutorul lui Dumnezeu și al atâtor oameni de bună-credință, este într-un fel o revanșă asupra călăilor generației mele. Am învățat mărturisirea, dar și iertarea, iar icoana mi s-a părut dintotdeauna o împărțășire a ochilor și a sufletelor din bunătatea și frumusețea care ne leagă și ne poartă pe toți spre Cel ce a biruit lumea”.

Pr. Romică Nicolae Enoiu

Lasati copiii sa vina la Mine!

„Tineretea este varsta cea mai potrivita pentru a asculta lucruri pentru suflet”

„Să nu-mi spună mie cineva, că n-ar trebui să-i obișnuim pe copii cu lucruri duhovnicești. Nu numai că trebuie să citească sau să audă astfel de lucruri, dar ar trebui ca mintea lor să fie tot timpul ocupată cu ele. Din cauza slăbiciunii voastre, nu spun să vă ocupați tot timpul cu cele duhovnicești și nici nu vă opresc de la a studia antichitatea, așa cum nu vă opresc de la treburile voastre lumești, dar pretind ca măcar o zi din șapte s-o dedicați Domnului nostru, al tuturor.

Cum nu e nefiresc, voi să le porunciți servitorilor voștri să muncească tot timpul și voi să nu dedicați nici o fărâma de timp din odihna voastră lui Dumnezeu? Și aceasta din moment ce această slujire a voastră nu lui Dumnezeu Îi folosește, căci Dumnezeu nu are trebuință de nimic, ci tot vouă vă folosește.

Când îi duceți pe copii la teatre și la spectacole necuviincioase, n-o faceți ca să-i ajute la lecții, când însă trebuie să câștige și co-

pii ceva și din cele duhovnicești, găsiți întotdeauna pretexte zicând că sunt ocupați. Nu-L mâniați astfel pe Dumnezeu, lăsându-le timp și răgaz pentru orice altceva, dar nu și pentru El.

Nu-i lăsați să-și dedice din timpul lor și lui Dumnezeu, zicând că mai mult i-ar încurca și că nu e la modă. Nu așa, frații mei, nu așa! Tocmai asta este vârsta la care copiii voștri au nevoie să audă vorbindu-se despre Dumnezeu.

La vârsta asta mintea lor e ca un aluat fraged și asimilează repede tot ce li se spune. Cuvintele li se întipăresc ușor în minte și în suflet, ca o pecete în ceara topită. De altfel acum începe viața lor să incline spre virtute sau spre păcat.

Dacă acum, la acest început, îi îndepărtează cineva de păcat și îi duce pe calea virtuții, le crează obișnuința de a merge numai pe această cale, pe care ajung să o considere cea firească. Astfel nu se vor schimba lesne spre păcat, pentru că obiceiul deja dobândit îi va ține în lucrarea faptelor bune.

Astfel vor fi mai plini de respect și cu noi, cei care vom mai fi îmbătrânit, dar și mai folositori în treburile publice, de vreme ce, deși tineri, vor arăta că au căpătat virtuțile celor maturi.

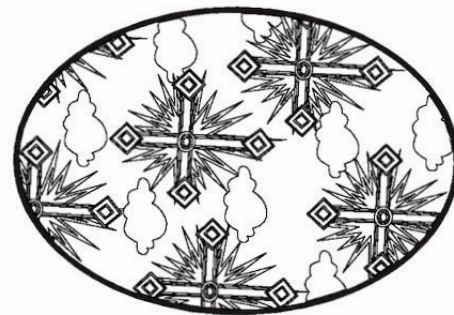
Nu este posibil, cum am spus mai devreme, ascultând învățăturile Apostolilor și învățând atâtea din Evanghelii, să nu se fi ales cu un câștig neprețuit fie bărbat, fie femeie, fie tânăr din cei ce luau parte la agape, la mesele duhovnicești”.

(din lucrarea „Părinți, copii și creșterea lor”, Sfântul Ioan Gură de Aur).

Paște de Eugenia Bun

Soarele măreț s-arată
Bolta toată o răsfață
Parcă este mai senină
Veselia e deplină
Fiindcă astăzi este Paște
Și Hristos a înviat
Credința El ne-a dat
Să iubim neîncetat
Să fim buni, miloși în viață
Toate astea ne învață
Hristos a înviat!

Sărbătoarea primăverii,
Sărbătoarea Învierii
Sărbătoarea luminilor,
Bucuria creștinilor...

(Sfintele Paști)

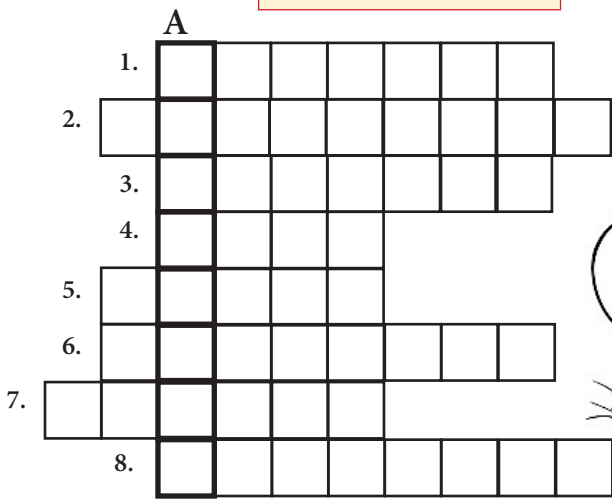
Hristos a Înviat!

De Paște de Miculaiciuc A.

Paștele e sărbătoarea,
Învierii lui Hristos
Mergem toți cu mic cu mare,
Să sfințim ce-am pus în coș.

O păscuță decorată,
Brânză dulce și colaci
Și cu ouă-ncondeiate
Mesele vor fi bogate.

Clopote răsună,
Creștinii se adună
În casa Domnului,
Să se roage Lui.
(Sfânta Biserică)

Descoperiți pe verticală A-B care este cea mai mare sărbătoare a creștinilor!

1. Cine a prăvălit piatra de la ușa mormântului Domnului Iisus?
2. Praznic la 40 de zile după Înviere.
3. Ziua Răstignirii Domnului Iisus.
4. Cine l-a vândut pe Mântuitorul?
5. Cine s-a lepădat de Mântuitorul?
6. Slujba de îngropare din Vinerea Mare.
7. Unul din Apostolii de pe drumul Emausului.
8. Ucenicii Domnului Hristos.

EMINESCU ȘI TEMELIA UNITĂȚII TUTUROR ROMÂNILOR

hai Eminescu urează țării sale, „țara mea de glorie, țara mea de dor”, să aibă „la trecutu-ți mare, mare viitor”, urmând o viziune înălțătoare: „Și deasupra idrei flutur cu vântul/ Visul tău de glorie falnic triumfând,/ Spună lumii large steaguri tricolore./ Spună ce-i poporul mare românesc,/ Când s-aprinde sacru candida-i văltoare,/ Dulce Românie, asta ți-o doresc!”

Eminescu a explorat unitatea românilor atât pe axa timpului, de la primele consemnări antice până în vremea sa, cât și pe toate axele spațiului etnic și spiritual românesc. Astfel, în poemul Gemenii, cântărețul spune povești din alte vremuri: „Spunea cum din deșerturi, ce nu mai au hotară,/ Venit-au de la Nilul cu tainice izvoară,/ Pe negrele corăbii cu mii de mii de gloate,/ Stăpânul pe Egipt cu averile lui toate./ Apoi veni acela ce-au frânt pe Minotaur,/ Tezeu, să cate lăna cu mițele de aur./ Apoi târziu în urmă veni străinul oaspe/ Clădind pe Istru poduri, Dariu al lui Istaspe,/ Un rege, ce în lume nu-și găsea loc să-ncapă,/ În Dacia venise, cerșind pământ și apă”.

Expediția faraonului Sesostris III la gurile Istrului, cu aproape nouăsprezece secole înainte de Hristos, căutarea mitologică a lânii de aur, incursiunile lui Darius I și ale împăratului Traian fac parte din memoria colectivă a neamului românesc, activată la fiecare nou pericol de invazie. În Scrisoarea a III-a, Mircea cel Bătrân activează această amintire colectivă în fața pericolului otoman, apărându-și „nevoile și neamul”.

În poezia La arme, Eminescu deplânge soarta „blândeii Basarabii”, a „vecheii Transilvanii”, a „iubitei Bucovine, diamant din stema lui Ștefan”, a Maramureșului și a altor ținuturi românești străvechi și îi îndeamnă pe românii de pretutindeni să ia armele și să înalțe stindardul sfânt în mâini.

Un patriot activ și ferm

Într-un articol publicat în gazeta „Federațiunea” din Pesta, în 1870, Mihai Eminescu afirma: „Noi am putea uza de drepturile noastre prin proprie inițiativă, am putea proclama autonomia Transilvaniei...” La câteva zile după apariția articolului, procurul public din Pesta l-a citat pe poet și l-a amenințat cu un proces de presă.

La 17 decembrie 1881, poetul scria în ziarul „Timpul”: „Chestiunea de căpetenie pentru istoria și continuitatea de dezvoltare a acestei țări este ca elementul românesc să rămâie cel determinant, ca el să dea tiparul acestei forme de stat, ca limba lui, înclînările lui oneste și generoase,

bunul lui simț, cu un cuvânt geniul lui să rămâie și pe viitor norma de dezvoltare a țării și să pătrundă pururea această dezvoltare”. Eminescu era un patriot activ și extrem de ferm. Pentru el, Biserica Ortodoxă era „Maica neamului Românesc”, iar limba „dulce și-nțeleaptă a-nvățaților mireni” a primit Duhul Sfânt din momentul traducerii în limba română a Sfințelor Scripturi. El privește „zilele de-aur a scripțurilor române” și vede „poetii ce-au scris o limbă ca un fagure de miere”.

Eroismul românilor

Pe lângă aspectul unirii, al doilea eveniment fundamental trăit de Eminescu în scurta sa viață a fost Războiul Neatârării. Convins că guvernul liberal nu a pregătit serios și ferm intrarea noastră în război, poetul privește cu admirație eroismul românilor, dar critică riscurile inutile asumate de elitele politice și militare, plătite cu viețile ostașilor români. Răpirea de către Rusia a părții de sud a Moldovei, drept „recunoștință” pentru sprijinul acordat de români armatei împărătești, confirmă justetea atitudinii lui Eminescu.

Între pacea de la Adrianopole și pacea de la Berlin, în primăvara anului 1878, Alexandru Odobescu publică prima ediție a cărții lui Nicolae Bălcescu România supt Mihai-Voievod Viteazul. Eminescu face o recenzie elogioasă volumului, arătând meritele autorului, valoarea istorică a domniei lui Mihai Viteazul pentru unirea românilor și pentru trezirea conștiinței naționale, încheind cu îndemnul: „Fie aceasta evanghelia neamului!”

În lupta lui îndârjită împotriva semnării tratatului dintre România și Puterile Centrale din 1883, Eminescu scria în „Timpul”, 10 februarie 1878: „Nenorocirea cea mare ce ni se poate întâmpla nu este că vom pierde și rămășița unei prețioase provincii pierdute, putem să pierdem chiar mai mult decât atâta, încrederea în trăinicia poporului român. În viața sa îndelungată, niciodată poporul român nu a fost la înălțimea la care se află astăzi, când cinci milioane de români sunt uniți într-un singur stat. Mihai Viteazul a izbutit să împreune sub stăpânirea sa trei țări și să pregătească întemeierea unui stat român mai puternic; a fost însă destul ca Mihai Viteazul să moară, pentru ca planul urzit de dânsul să se prăbușească. Statul român de astăzi a trecut însă prin mai multe zguduiri și rămâne statornic, fiindcă are două temelii: conștiința românilor și încrederea marilor națiuni europene. Dacă vom câștiga de trei ori atât pământ pe cât avem și vom pierde aceste temelii, statul român, fie el oricât de întins, va deveni o creațiune trecătoare, iar dacă vom păstra temeliiile de existență socială, Rusia ne poate lua ce-i place și perderile vor fi trecătoare”.

Unitate etnică și de limbă

Argumentând strălucit, cu adevărul istoriei noastre, drepturile românești asupra Transilvaniei, Eminescu scria în „Timpul” din 3 aprilie 1882: „Până la sfârșitul sutei XV, românii sunt în Ardeal și Țara Ungurească unul din elementele cele mai considerabile în viața politică. Trăind sub voievozi proprii și sub legile lor proprii, fără amestec din partea Ungariei, ziditori și apărători de cetăți, pururea buni ostași, epoca de aur din țările noastre, începută cu Mircea și încheind cu Ștefan cel Mare e o epocă de aur și dincolo. Românii sunt atât de numeroși și în munții Ardealului încât fragmente ale populației Maramureșului fondează sub Dragoș statul Moldovei, fragmente din ținutul Făgărașului, Țara Românească. Cine vrea să-și facă o idee de energia cu totul elementară a aceluia popor să considere că, optzeci de ani după fondarea ei, Moldova ajunge din colțul Țării de Sus până-n Nistru și la cetatea Albă, Țara Românească într-o sută de ani până în Dobrogea și pe întreg malul drept al Dunării. E o epocă aceasta care în Ardeal produce pe Voievodul Iancu, cum îi zic baladele române și slave, pe Ioan Huniad Corvin”.

continuare în pagina 9

DIMENSIUNEA PROFETICĂ A SPIRITUALITĂȚII ORTODOXE

Aruncând o privire retrospectivă asupra istoriei omenirii, nu poți să nu sesizezi faptul că nu există și nici n-a existat vreodată un sistem social sau vreo filosofie care să dea răspuns tuturor întrebărilor fundamentale ale omului, respectiv să-i poată oferi împlinirea în această lume. În procesul de afirmare, toate curentele ideologice și sistemele politice s-au combătut și se combat unele pe altele, exclusiv din dorința de a capta atenția omului, de a dobândi ascendent asupra lui, pentru ca, în final, să ajungă să pună stăpânire pe efemera putere lumească. Și deși acest proces s-a metamorfozat de-a lungul timpului, arătând forme aparent noi, în esență el a rămas același, dar mai cu seamă a vizat același lucru: *dominarea omului prin exploatarea propriilor lui patimi*.

Și totuși, universalitatea lumii nu se reduce la aceste zgomotoase mișcări din prim-planul socialului. În spatele fațadei există Biserica lui Hristos, căreia i s-a dat - spunem asta fără trufie - autoritatea dumnezeiască de a oferi răspuns la toate întrebările și problemele omului din orice vreme, iar prin aceasta însăși libertatea.

Dar poate că se va întreba cineva cu nedumerire: atunci de ce nu aleargă oamenii să primească izbăvirea de ignoranță și de probleme în sânul Bisericii, mai ales astăzi, când lumea pare a fi o mare nesfârșită de crize de toate felurile? Întâi de toate, pentru că următorii lui Hristos sunt realmente acoperiți de zgomotul, de șuvoiul de imagini și de tulburarea lumii, în vreme ce propovăduirea creștină își lucrează cu discreție lucrarea misionară. În al doilea rând, există oameni care, deși declamă că vor răspunsuri și soluții existențiale, refuză mesajul creștin. De ce? Întrucât mesajul Bisericii nu poate fi înțeles și asumat decât prin renunțare la egoism și prin raportarea la Dumnezeu, Făcătorul omului. De altfel, această situație a fost excelent radiografiată de Apostolul Pavel, încă de acum 2.000 de ani, atunci când a scris: „Omul firesc nu primește cele ale Duhului lui Dumnezeu, căci pentru el sunt nebuie și nu poate să le înțeleagă, fiindcă ele se judecă duhovnicește” (1 Cor. 1, 14). După cum se poate vedea, zicerea Apostolului nu este doar o disecție psihologică a felului în care se mișcă sufletul uman, ci o afirmație profetică, întrucât trasează modul în care omul se raportează la voia lui Dumnezeu în lume, în orice epocă. Așadar, omul nu poate să viețuiască lumește și în același timp să primească răspunsurile dumnezeiești în viața sa. Dimpotrivă, rămânând în spațiul felului de a fi lumesc, el nu înțelege,

nici măcar nu sesizează soluția dumnezeiască, oricât de aproape ar fi de ea. Și, în chip logic, trecând pe lângă adevăr, va căuta soluțiile acolo unde nu sunt, adică tocmai în spațiul care-i generează criza, cufundându-se tot mai adânc în viața lu-

mească, care e guvernată de un alt duh, potrivit Duhului lui Dumnezeu. Astfel, omul ajunge să consimtă cu vraja duhului lumii și să fie orb în fața veridicității, în toate aspectele vieții sale. Iar pentru a-l ține captiv, în pofida dorinței sale ființiale de a afla răspunsurile privitoare la sine, duhul lumesc îi va oferi pseudo-răspunsuri, întemeiate pe mișcarea de creștere și de diversificare a patimilor. Astfel, spre pildă, duhul lumesc poate să-l facă pe om să renunțe la idolatrie sau la ateism împingându-l la egolatrie; de asemenea, poate să-l îmbie să renunțe la desfrânare pentru păcatele împotriva firii. Iar pentru toate acestea îi va elabora inclusiv teorii, care să-l izbăvească de mustările de conștiință, așa cum iarăși ne-a prevenit cuvântul profetic:

„Căci va veni o vreme când nu vor mai suferi învățătura sănătoasă, ci - dornici să-și desfășoare auzul - își vor grămădi învățători după poftele lor” (2 Tim. 4, 3).

Aceasta se întâmplă astăzi! Vedem și auzim despre modul în care se face apologia stricării firii omenești, în principal prin consumerism și prin ideologiile nefirescului. Toate au drept scop nemărturisit robirea și degenerarea sufletească. Iar dacă acum am rezuma esența profilaxiilor și a terapiilor în fața efectelor duhului lumesc, aceasta s-ar reduce la ceea ce spiritualitatea ortodoxă a numit înfrânarea cuprinzătoare. Adică acea practică de restrângere a nevoilor și mai ales a plăcerilor, care îl poate scoate pe om din orice robie și reda libertatea, adevărata libertate s-ar cuveni precizat. Căci ce libertate poate fi în dependența consumeristă sau în patologiile ideologiilor genului, de pe urma cărora unii profită fără scrupule? Libertatea de a fi rob? **Nicușor Deciu**

Basarabia Moldovei

Cât privește pretențiile Imperiului Țarist asupra Basarabiei, poetul a folosit magistral nu doar argumentul istoric și al tratatelor diplomatice, rusești, ci și arma retoricii, geniul neamului românesc. El afirma: „Convingerea noastră este, însă, că, din veacul al patrusprezecelea începând, Basarabia n-a fost nici întreagă, nici în parte a turcilor sau a tătarilor, ci a unui stat constituit, neatârnat, deși slăbit și încălcat în posesiunile sale, a Moldovei. Moldova era proprietarul locului și dacă reprezentanții statului moldovenesc, domnii, ajunseseră atât de slabi încât dreptul era desbrăcat de putere și nu putea să se apere, aceasta nu e dovada că Moldova a renunțat vrodată la dânsul. Căci un drept nu se pierde decât prin învoirea formală de a-l pierde. Dar fie această învoiere smulșă cu de-a sila, fie dictată de rațiuni de stat, fie isvorâtă din orice alte considerațiuni, nu se modifică și nu se nimicește decât din momentul în care renunțăm la el”. (...)

Integralitate națională

Imediat după Marea Unire din 1918, românii din Sânnicolaul Mare i-au ridicat lui Eminescu o statuie și l-au invitat pe poetul Octavian Goga să ia cuvântul la dezvelirea ei. Marele poet al Ardealului sintetizează importanța lui Eminescu în edificarea edificiului național românesc: „Prin scrisul lui Eminescu a cerut cuvânt ideea integralității naționale, cu toate atributele sale... Un proverb din munții Moldovei, o glumă de pe Târnavă, o frază

euritmă din Gorj, toate își dau întâlnire în atelierul lui Eminescu, ca să închege patrimoniul unității. El a fixat mai întâi, și de un caracter definitiv, tablele legii în graiul nostru. Nu e numai codificatorul limbii literare. Eminescu e mai mult, e părintele ideologiei naționale moderne în evoluția noastră. El e cel dintâi român al cărui creștet primește binecuvântarea din cer, dar ale cărui picioare sunt înfipte până în glezne în pământul strămoșesc. ... Lui i s-a mărturisit misterul tracoromanic al începutului. Citiți «Doina» lui, cântecul năzuințelor noastre eterne, e cea mai categorică evanghelie politică a românismului. Eminescu, poetul, e cel mai echilibrat creier politic al României în creștere. Citiți articolele lui și veți vedea că stați în fața unor axiome de valoare permanentă. Ele pot fi invocate la tot pasul ca un îndreptar de pedagogie națională”.

„De la Nistru pân' la Tisa”, „din Hotin și pân' la mare”, „din Boian la Vatra Dornii”, „de la Turnu-n Dorohoi”, „de la Brașov pân' la Abrud”, românii sunt îndemnați să se trezească și să-și ia soarta în propriile mâini. Iată cum se adresează marelui și sfântului voievod ale cărui sfinte moaște odihnesc la Putna: „Ștefane, Măria ta./Tu la Putna nu mai sta,/Las-arhimandritului/Toată grija schitului,/Lasă grija sfinților/În seama părinților,/Clopotele să le tragă/ Ziua-ntreagă, noaptea-ntreagă,/ Doar s-a-ndura Dumnezeu/Ca să-ți mântui neamul tău!...”

Prof. Dr. Mihai Popescu

Un principiu pastoral: „Gustați și vedeți că bun este Domnul!”

Contextul „Anului omagial 2020 ca An al pastorației părinților și copiilor” ne oferă ocazia să abordăm lucrarea preotului în parohie regăsită sub multiplele ei aspecte în haina specială numită pastorație. Pe lângă rigorile administrativ-bisericești, pe lângă chemarea liturgică, sacramentală a slujirii Dumnezeieștilor Taine, armonizate cu îngrijirea gospodărească a parohiei, preotul ca păstor este chemat să conducă concret turma cea cuvântătoare pe calea mântuirii, având totdeauna în minte cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos: „Iată, eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului! Amin!” (Matei 28, 20).

Unirea credincioșilor cu Mântuitorul Iisus Hristos nu poate avea loc decât cu conștientizarea și implicarea în slujirea atentă a Sfințelor Taine, în special a Tainei Sfinte Împărtășanii. Segmentul pastorației părinților și copiilor cere un discernământ pastoral pe măsură. Acesta presupune o marcare precisă a scopului activității pastorale a preotului în parohie. Viitorii părinți sunt chemați ei înșiși să-și formeze o familie binecuvântată, marcată profund de chemarea euharistică invocată în cadrul slujirii Sfintei Liturghii. Tocmai de aceea lucrarea pastorală a preotului va conține elemente care vor avea menirea să clarifice rostul Sfințelor Taine în viața credincioșilor. Predica nelipsită în duminici și sărbători, încărcată cu puternice aspecte liturgice, poate fi un mod prin care preotul să capete atenția celor care participă alături de el la săvârșirea Sfintei Liturghii. Din acest punct de vedere, avem de-a face cu o abordare ce pleacă de la prezența credincioșilor în biserică. De fapt, de atitudinea prin care preotul ierarhizează importanța euharistică în viața comunității pe care o conduce depinde reușita unei viețuiri țintite pe realitatea prezenței Mântuitorului Iisus Hristos în lume.

Părinții, cea mai importantă sursă de inspirație pentru copii
Îndemnul hristic „Lăsați copiii să vină la Mine și nu îi opriți” (Marcu 10, 14) este adesea invocat atunci când vine vorba de pastorația copiilor. Se poate înțelege la o lectură superficială că ar fi de ajuns ca tinerele vârstare să participe la unirea euharistică, de multe ori impusă cu mult patos din partea părinților, fără o altfel de implicare a acestora în clarificarea acestui demers. Împărtășirea copiilor, așa cum se practică în Biserica Ortodoxă, este condiționată de cele mai multe ori doar de vârstă. Pruncul până la împlinirea vârstei de 7 ani poate primi Împărtășania fără o pregătire specială, temeinică, așa cum se întâmplă de obicei în cazul adulților. Se constată o prezen-

ță masivă a copiilor la momentul liturgic al primirii Tainei Sfinte Împărtășanii. Pe alocuri, există și practica (semnalată îndeosebi în perioada posturilor de peste an) când cel puțin o zi este dedicată împărtășirii copiilor fără ca aceștia să participe la slujirea efectivă a Sfintei Liturghii. Metodele pastorale în acest sens sunt diferite de la o parohie la alta. Însă cum ar reacționa pe termen lung un copil care este adus constant la biserică, o perioadă mai scurtă la început, ulterior mai îndelungată, pe măsura răbdării și mai ales a vârstei? Cum ar trăi același moment copilul dacă ar observa că, din când în când, și părinții lui primesc Sfânta Împărtășanie, odată cu el, pregătindu-se din timp pentru ea? Cu siguranță că percepția lui liturgică ar fi una autentică, observând faptul că Împărtășania nu este destinată doar copiilor, numai ei fiind vrednici cu-adevărat, deoarece părinții lor, fiind ma-

turi, au multe păcate și nu se pot apropia de Sfințele Taine în acest mod. Nu cumva se relativizează prin această abordare conștiința euharistică valabilă pentru toți creștinii chemați la unirea cu Hristos prin Sfințele Taine? Nu cumva practica îndelungată a primirii Împărtășanii doar de către copii la Sfânta Liturghie sau în afara ei poate păgubi, pe termen lung, înțelesul eclesial al Sfințelor Taine? Exemplul autentic poate izvorî chiar din atitudinea firească a părinților ca ei să primească întâi Sfințele Taine, copiii lăsându-se inspirați natural de acest gest fără prea multe cuvinte. Pe de altă parte, se remarcă lejeritatea cu care unii copii se apropie de Împărtășanie, momentul nemaifiind o sărbătoare și o unire cu Cineva, ci doar un gest care aduce sănătate, pace, liniștire, eventuale succese școlare. Bineînțeles că puterea Sfintei Euharistii poate genera și astfel de efecte, dar nu trebuie uitată arhitectura liturgică a Bisericii, care are drept corolar Liturghia, lucrarea cerească menită să-i unească pe oameni cu Mântuitorul Hristos, Dumnezeu Întrupat. Cuvintele ce însoțesc administrarea Tainei Împărtășanii arată de fapt adevăratele obiective euharistice: iertarea păcatelor și dobândirea vieții veșnice. Iertarea păcatelor poate semnifica, în cazul copiilor, începutul creării discernământului atât de necesar în progresul diferențierii binelui de rău.

O viață eclesială autentică înseamnă familiaritate și solemnitate față de Liturghie

Dincolo de aspectele teoretice ale temei semnalate prin aceste rânduri, partea practică presupune implementarea unei abordări curajoase, menită să fructifice la maximum potențialul euharistic al Bisericii. Fiind conștienți de menirea Sfintei Împărtășanii, atât preotul, cât și părinții pot avea în vedere o raportare atentă față de împărtășirea copiilor. Exemplul personal al părinților va fi esențial dacă aceștia vor răspunde chemării euharistice autentice: „Aceasta să o faceți întru pomenirea Mea...” (Luca 22, 19); „Cine mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are viață veșnică” (Ioan 6, 54); „Moartea Mea veți vesti, Învierea Mea veți mărturisii...” (Liturghia Sfântului Vasile cel Mare). De aceea, pastorația euharistică a părinților și a copiilor trebuie să cuprindă preocupări menite să întrerupe reușita unei vieți eclesiale. Participarea frecventă a părinților însoții de către copii la săvârșirea Sfintei Liturghii cu maximă responsabilitate, în limitele timpului psihologic adaptat micilor creștini, este esențială. Răbdarea cultivată în acest mod îi va oferi copilului

continuare în pagina 11

Ia-te în serios!

Omul actual tinde să elimine din conștiință gândul neplăcut că viața în această lume are un sfârșit. Vrea să trăiască din plin clipa, prezentul, dar, de fapt, trăiește în provizoriu, în secundar, alunghând din conștiință orice i-ar putea crea disconfort și temându-se teribil de sentimentul de gol interior pe care i-l-ar provoca cercetarea de sine. Dar viața capătă profunzime și sens tocmai atunci când conștientizăm că nu se oprește totul la clipa prezentă și nici la efemerul acestei vieți, consumată în viteză și în nepăsare față de propriul suflet. A ignora acest lucru înseamnă a nu-ți lua în serios sufletul.

Omul contemporan are nevoie ca nicidecum să reînvete simplitatea. Și-a complicat prea mult viața cu lucruri secundare, cu lucruri care îi aduc „senzații tari”, o fericire artificială, care însă îi secătuieste sufletul și îl lipsește de bucurie. Confundă bucuria cu plăcerea de a consuma bunuri. E un om care a pierdut comuniunea cu ceilalți și care, din această cauză, nu mai poate afla bucuria. Este paradoxal: în „era comunicării” am pierdut comuniunea. Într-o societate în care ni se creează nevoi pe bandă rulantă nu ne mai cunoaștem nevoile reale și am uitat de ceea ce dă cu adevărat sens vieții. Copleșit de avalanșa de stimuli și imagini virtuale, un astfel de om se înstrăinează tot mai mult de propriul său suflet și resimte ca fiind plictisitor sau supărător tocmai ceea ce îi amintește că are un suflet: firescul, liniștea, măsura, natura, tăcerea izvorâtă din comuniunea profundă, dincolo de cuvinte. El are nevoie de zgomot ca să se simtă „viu”.

Omul nu se poate bucura în mod autist de minunea de a fi. Simte nevoia de a împărtăși cu cineva această minune care e viața, și prin aceasta se descoperă mai deplin pe sine însuși, se îmbogățește, înflorește. Deschizându-se spre altcineva, dăruind, împărtășind. Dar omul de masă, consumist, dedicat satisfacerii plăcerilor și intereselor egoiste, nu poate fi un om al comuniunii, nu-și mai cunoaște nevoile profunde, mai mult, lucrurile esențiale ajung să îl incomodeze și preferă să le „exileze” la marginea existenței sau a propriei conștiințe. Toate acestea pentru a putea „vegeta” cât mai comod în sine, în propriul egoism, care îl separă de ceilalți și-l face incapabil de legături autentice și profunde, de implicare dezinteresată, de dăruire. Stimularea excesivă a dorințelor, suscitarea patimilor, îi tocește sensibilitatea și puterea de discernere, astfel că ajunge să accepte ca pe niște lucruri firești trivialul, urâtul, desfrâul, morbidul și toate celelalte aspecte ale culturii morții propagate prin intermediul pseudo-culturii de masă, fiindcă fac „rating”.

Individualismul bolnăvicios al omului contemporan, fuga după plăceri facile, după profit în dauna altora, hrănirea egoismului și mândriei

perspectiva ansamblului liturgic ca spațiu sacru și loc de întâlnire concretă a omului cu Dumnezeu. De asemenea, ținta comună euharistică va coagula familia creștină, dezvoltându-se spiritul de apartenență unitară la același Izvor de viață veșnică, menit să curgă prin venele întregii comunități liturgice. Transformarea zilei propuse pentru primirea Sfintei Împărtășanii ca eveniment al întregii familii (părinți și copii) va genera în timp dobândirea unui veritabil patrimoniu brodat pe principiul psalmistului de a răspunde la invitația continuă a Domnului de a-L gusta și de a vedea că bun este Domnul, adică de a avea atât legătura personală, intimă cu Mântuitorul Iisus Hristos euharistic, cât și de a fi conștient de prezența Acestuia în cei ce au parcurs alături de El un drum al Emausului, cu prilejul săvârșirii fiecărei Sfinte Liturghii.

Pr. Dr. Grigore-Alexandru Meșteroaie

etc. l-au sărăcit, l-au aruncat în secundar, l-au depersonalizat și l-au transformat într-un veșnic nemulțumit. Când vom reînvăța simplitatea, atunci vom reînvăța bucuria.

Care nu are nici o legătură cu intensitatea senzațiilor sau cu numărul posesiunilor sau al relațiilor cu oameni pe care îi consumăm și apoi îi lepădăm, nici cu puterea captivantă a măștii pe care ne-o construim și o purtăm în lume, ci cu liniștea sufletească și lumina pe care o vedem în ceilalți, cu smerenia și credința, cu taina ce ni se descoperă în fiecare om drag și în lucrurile simple ce ne încălzesc inima.

Însă aceste lucruri care nu se văd („esențialul este invizibil pentru ochi”, spunea vulpea din romanul „Micul Prinț”) ajung ca inexistente pentru omul contemporan, întrucât pseudocultura despre care vorbeam ne-a atrofiat capacitatea de a le percepe. Această pseudocultură se bazează în principal pe vizual, pe imagine, care în epoca noastră exercită cea mai mare putere în modelarea conștiințelor. Văzul este considerat de Sfinții Părinți „cel prea împărătesc dintre simțuri” și „rudenie a minții”, iar nepăzirea acestui simț, sau folosirea greșită a acestei puteri lăuntrice esențiale, poate avea consecințe grave asupra sufletului, care ajunge să fie foarte ușor confiscat și înrobuit prin imagine, pierzându-și puterea de a discerne și de a mai lua aminte la sine. Acesta este primul pas spre slăbirea puterilor interioare și spre robie sufletească. Specialiști în cultura media au vorbit deseori despre forța hipnotică a imaginii, despre modul cum se imprimă puternic în conștiința oamenilor, astfel încât aceștia ajung să se identifice cu ea și să interiorizeze, deseori inconștient, ceea ce transmite aceasta.

În nici un sistem totalitar din istorie, confiscarea sufletului, care conduce la ruptura de Dumnezeu, nu a putut avea loc cu atâta ușurință cum se întâmplă în epoca imaginii, așa cum a fost deseori denumită cea actuală. Astfel, sufletul, înrobuit de imagine, și-a pierdut vederea, care-l menține în contact cu adevărul. Anormalul este văzut drept normal, iar abundența de imagini și aparențe multicolore, ațâțarea plăcerilor, descătușarea celor mai degradante patimi reprezintă „raiul” și suprema fericire.

Dar poate fi aceasta fericire? Un om împătimit, căruia i s-au creat multe dependențe, inclusiv dependența de propria mască, nu se mai poate raporta la autenticul din sine, la adevărul care aduce bucurie și care eliberează - sinele adevărat, chipul lui Dumnezeu din noi, identitatea noastră vie, reală, pe care suntem chemați să o creștem, pe calea noastră către înviere și desăvârșire. Identitatea falsă a omului confiscat de pseudocultura imaginii îl aduce într-o stare de boală sufletească, întrucât nu are fundament în adevăr, ci în iluzie, iar mormirea în iluzie întristează sufletul, întunecând chipul Adevărului, ce îl purtăm în noi ca fii ai lui Dumnezeu. Cred că problema cea mai gravă a epocii noastre, pe care puțini o conștientizează, este trăirea în minciună și falsificarea propriului sine. De aici vin toate bolile sufletești ale acestui veac, inclusiv însingurarea și dificultatea de a intra în comuniune cu ceilalți. Nu e de mirare că în epoca noastră depresia a fost declarată „boala secolului”.

Irina Bazon

„Mai bună este o zi în curțile casei Tale decât mii” (Psalmul 83, 11)

Pentru cei ca mine, care nu au trăit prigoana comunistă, ziua de 5 martie a căzut ca un trăsnet. Ca o amintire a secolului XX, strecurată pe ușa din dos a veacului XXI, ieșind dintr-o dată la lumină în toată grozăvia ei. Eu n-am văzut biserica Sfânta Vineri dărâmată, n-am simțit temeliele orașului zguduindu-se la demolarea bisericii Enei. Și n-am știut cum îți fuge pământul de sub picioare atunci când ușa pe care o credeam pururi deschisă, în virtutea unei legi imuabile a universului, înțe-

pențește brusc ferecată. Biserica Nașterii Domnului din Bethlehem s-a închis pe o durată nedeterminată.

Încă din duminica a doua a Triodului, fiul risipitor ne dă o lecție de logică duhovnicească. „Venindu-și în sine” (Luca 15, 17), realizează că în țara străină în care se afla murea de foame, în vreme ce argații tatălui său erau „îndestulați de pâine”. Pe baza acestei comparații el hotărăște să se întoarcă acasă și să ceară să fie primit ca slujitor la curtea tatălui său, căci renunțase deja o dată la dreptul de fiu în casă. Raționamentul lui pare scos din psalmi: „Că mai bună este o zi în curțile casei Tale decât mii; ales-am a fi lepădat în Casa lui Dumnezeu, mai vărtos decât a locui în locașurile păcătoșilor” (Psalmul 83, 11). Pentru contemporanii Mântuitorului, fiul risipitor judecase ca un bun evreu: Vechiul Testament îi învățase că bunăstarea în lumea aceasta este semn al dreptății și al bunăvoinței lui Dumnezeu, iar necazurile sunt partea păcătoșilor. De exemplu în cartea lui Iov, cei patru prieteni care vin să îl cerceteze pe cel aflat în suferință dau o mărturie uluitoare de această convingere: ei nu caută să îl mângâie pe greu-încercatul Iov, ci prin discursuri lungi și aprige încearcă să îl convingă că nenorocirea lui se datorează unor mari păcate pe care le-ar fi ascuns.

Or, Mântuitorul Hristos a dezrădăcinat nădejdea într-o astfel de bunăstare imediată avertizându-ne că „în lume necazuri veți avea” (Ioan 16, 33). Ne-a adus în schimb făgăduința îngerilor, că a venit să ne pregătească loc în Casa Tatălui (Ioan 14, 2). Și ne-a lăsat spre încredințare să pregustăm Împărăția lui Dumnezeu încă de pe pământ, împărțându-ne de har în sfânta biserică. Ca acolo, în anticamera Împărăției, sufletul să întrezărească o fărâma din ce ar însemna veșnicia în Casa Tatălui... și să nu se mai despartă de ea. Ziua mai bună decât mii e orice timp trăit cu gândul la Dumnezeu, lăsându-ne deplin în mâna Lui, nădăjduind nestrămutat în mila Lui. Când sufletul tânjește după Făcătorul lui, deja „Oaspeți suntem în tinda noii lumini / la curțile dorului. Cu cerul vecini.” (Lucian Blaga – „La curțile dorului”).

Dacă am numărat până acum mii și mii de zile din viață fără a căuta drumul bisericii sau fără a ne îndrepta măcar gândul la Dumnezeu, e pentru că n-am poposit încă niciodată „la curțile dorului”. Nu ne-am rănit de dorul după Dumnezeu, de dragostea de biserică și de sfintele slujbe, n-am simțit că duminica fără Liturghie

este ca o zi de ajunare, iar îndestularea de toate celelalte ne lasă flămânzi, osteniți și pustiiți sufletește. Trăind în străinătate poate am văzut măcar o dată ce înseamnă să cauți o biserică și să nu găsești. Dar odată ce am aflat drumul bisericii, ce ne-am asigurat că ea există și că își deschide ușile cu regularitate, n-am mai simțit nevoia de mai mult. Ce n-am aflat oare de încă rătăcim „pe căile minții noastre”, de nu arde inima în noi să fim mai aproape de Dumnezeu, să îl întâlnim în rugăciune și în biserică?

„Mai bună este mila Ta decât viața” citim la Psalmii Judecării de la Utrenie (Psalmul 62, 4). Cum, dacă însăși viața este darul lui Dumnezeu? Viața aceasta de dragul căreia ne irosim zilele, frământându-ne pentru viitor și astfel pierzând prezentul... Și totuși marea milostivire pe care Dumnezeu o revarsă asupra noastră nu constă în împlinirea dorințelor pentru viața acesta - deși și pe acelea ni le îngăduie El din dragoste și înțelepciune: „Datu-ți-s-au clipe de fericire doar ca să te faci să tânjești după adevărata fericire în sânul Celui Pururea Fericit, și veacuri de nefericire, spre a te trezi din buimaca samsarā a amăgirilor”. Mila care umple sufletul, care face bucurii și necazuri să pălească deopotrivă, ne învață Sfântul Siluan Athonitul, e atingerea harului, încredințarea nemijlocită a dragostei lui Dumnezeu. Când inima omului o simte, nimic altceva nu o mai atrage. Această milă e mai bună decât viața, iar ziua când ea se revarsă e mai bună decât mii.

Inima intoxicată de lumea exterioară și de propriul „eu” nu poate percepe prezența lui Dumnezeu. Preocupată de dorințe și griji, ea cere în rugăciune multe și mărunte; orice răspunde Domnului, nu aude din cauza neconținutului zumzet lăuntric. Trăind numai pentru viața aceasta, slăbește și îmbătrânește de două ori: „Cu adevărat, bătrânilor, nu de mulțimea anilor a îmbătrânit inima voastră, ci de mulțimea dorințelor.” Atât încapă în ea din mila lui Dumnezeu, cât loc am eliberat din bazarul dorințelor. Și invers, atât lepădăm din balastul vieții exterioare, cât am cunoscut bunăstarea milei lui Dumnezeu. Până ce vom putea să ne desfacem de toate patimile cu care ne-am ancorat în lume și liberi să mărturisim: „Cu adevărat nimic nu cer de la Tine, fără numai pe Tine”.

În fiecare an în Sâmbăta Mare, Lumina Sfântă se coboară la Ierusalim, deasupra Sfântului Mormânt, la rugăciunea patriarhului ortodox al Ierusalimului. În anul 1579 însă credincioșii armeni au cumpărat cu bani grei de la stăpânirea otomană dreptul de a sluji singuri la Paști în biserica Sfântului Mormânt. Ei s-au încuiat încă de sâmbătă înăuntru iar patriarhul Sofronie al IV-lea, urmaș la tronul patriarhal al Sfântului Sofronie, a rămas afară, rugându-se ziua întreagă cu lacrimi amare lângă una dintre coloanele de la ușa bisericii. După apusul soarelui coloana s-a despicat și din ea a strălucit Sfânta Lumină. Pe aceasta să ne învrednicească și pe noi Mântuitorul să o primim!

Iulia Cârjeu

11 martie 2020, Prăznuirea Sfântului părintelui nostru Sofronie, patriarhul Ierusalimului

¹ Pr. Daniil Sandu Tudor – Imnul Acatist la Rugul Aprins al Maicii Domnului

² Sf. Nicolae Velimirovici – Rugăciuni pe malul lacului, III.

³ Ibidem, XLIV

⁴ Ibidem, XIX

CEL CE URCĂ MUNTELE

Ebine știut faptul că un pelerinaj reprezintă totdeauna o experiență folositoare, însă un pelerinaj în Sfântul Munte Athos constituie un eveniment care te marchează pentru tot restul existenței, întrucât Athosul este un spațiu ce nu seamănă cu nici un altul din lumea creștină, din toate punctele de vedere. Acest loc, unde se distinge pece-tea unei nevoințe monahale neîntrerupte de peste o mie de ani, mai e numit și Grădina Maicii Domnului din pricina ocrotirii ei nemijlocite față de cei ce au ales să iasă din lume și să-I slujească lui Dumnezeu, prin asumarea voturilor cinului ingeresc. Însă aceasta nu înseamnă că Sfântul Munte reprezintă o atracție numai pentru monahi, nicidecum, ci deopotrivă reprezintă o experiență neasemuită și pentru mireni.

Întreaga peninsulă, care cuprinde 20 de mănăstiri, 12 schituri și ne-numărate chilii pustnicești, poartă numele de Athos, însă mai cu seamă Athosul este denumirea Muntelui. Iar din tradiția Bisericii cunoaștem că muntele poartă în sine simbolistica cunoașterii absolute, dar cuprinde și efortul absolut necesar în osteneala urcușului spre culme. Așa se face că cel ce se hotărăște să urce acest munte are șansa de a se întâlni cu trei tipuri deosebite de urcuș.

Urcușul fizic. Toate sfințele simboluri pornesc de la lucruri și experiențe palpabile și desigur că tot așa se întâmplă și în cazul Muntelui Athos. Pentru mulți, fie și numai din punct de vedere fizic, urcușul Muntelui constituie o probă teribilă, iar pentru unii ajunge să fie chiar un moment al atingerii capătului puterilor, de cunoaștere a propriei limite și, tocmai din acest motiv, un moment revelator, deoarece ne descoperă *ceea ce încă nu știam despre noi înșine*. E un moment în care omul își vede pe viu slăbiciunile și limitarea de faptură creată. Cu certitudine, cel ce poate fără să-și dea seama își alimenta o falsă imagine despre sine are parte de o experiență zguduitoare. De aceea, atingerea limitei devine un moment deschizător de noi perspective, întrucât ne vedem siliți să ne reconsiderăm percepțiile și vederile asupra propriei persoane și asupra lumii.

Urcușul sufletesc. Dar cel ce ajunge pe Muntele Athos are ocazia să constate și să se bucure de un dar special al acestui loc, pecetluit de sfințenia Maicii Domnului și a sfinților athoniți, anume senzația foarte puternică, palpabilă chiar, a faptului că ai ieșit dintr-o lume și ai intrat într-o alta, că ai pășit într-un alt spațiu, cu alte coordonate, dintre care aș zice că cea a timpului este cea mai frapantă, întrucât scurgerea lui este cu totul alta decât afară. Aici pelerinul trăiește experiența unui timp ce deodată se dilată, oferindu-i posibilitatea unei ample reflecții, dar și a unei largiri a spectrului trăirilor sale, în totală opoziție cu civilizația modernă care contractă timpul, ducându-l

astfel pe om spre neliniște și apoi spre angoasa cotidiană. Un alt dar firesc al Athosului e și acela că, numai după câteva zile petrecute în acest loc, omul experimentează un fel de *deparazitare sufletească*, adică un soi de primenire mentală de toată informația balastieră a modernismului, care ne acoperă inima și ne orbește mintea prin inutilitatea și redundanța ei insistentă. Ca prin minune, omul uită aici de grijile cotidiene, de stupiditatea politiciii și de falsurile atotstăpânitorului comerț. Aici toată hipnoza lumii cade, lăsându-i sufletului în chip firesc capacitatea de a întui faptul că destinația lui e cu totul alta decât cea propusă de duhul lumesc. Acesta e motivul pentru care mulți dintre cei ce au pășit pe Athos au ajuns să ia decizii care le-au schimbat radical modul de viață.

Urcușul duhovnicesc. Desigur că principala caracteristică a Sfântului Munte e cea a sfințeniei și de aceea Muntele reprezintă aici, în principal, simbolul unui urcuș duhovnicesc, al unei experiențe ce poate ajunge până la vederea necreatei lumini dumnezeiești. Numai că această *vedere duhovnicească* nu mai constituie un dar firesc, ci se profilează numai ca o șansă a celui ce voiește să-I urmeze liber lui Hristos. Prin urmare, Muntele te conduce numai până în acel punct în care ai devenit o faptură liberă de magia lumii și poți să vezi limpede că faci parte din specia lui *homo religiosus*, dinaintea căruia se întinde de-acum priveliștea nesfârșită a *omului orthodox*. Și tocmai de aceea, întâlnirea cu Athosul ne înlesnește, într-un mod unic, percepția că de noi depinde faptul dacă ne asumăm sau nu intrarea în experiența incomparabilă a cunoașterii lui Dumnezeu.

Nicușor Deciu

Hristos a Înviat!

de Vasile Militaru

Hristos a Înviat! Ce vorba Sfântă!
Îți simți de lacrimi calde ochii uzi
Și-n suflet parcă serafimii-ți cântă
De câte ori creștine o auzi.

Hristos a Înviat în firul ierbii,
A înviat Hristos în Adevăr;
În poienița-n care zburdă cerbii,
În florile de piersec și de măr.

În stupii de albină fără greș,
În vântul care suflă mângâios
În ramura-nflorită de cireș
Dar vai, în suflet ți-anviat Hristos?

Ai cântărit cu mintea ta creștine
Cât bine ai făcut sub cer umblând,
Te simți măcar acum pornit spre bine
Măcar acum te simți mai bun, mai blând?

Simți tu topită-n suflet vechea ură?
Mai vrei pieirea celui plin de Har?

Ți-ai pus zăvor pe bârfitoarea-ți gură?
Iubirea pentru semeni o simți jar?

O, dacă-aceste legi de-a pururi sfinte
În aur măcar azi te-au îmbrăcat
Cu serafimii-n suflet imn fierbinte
Ai drept să cânti: Hristos a Înviat!

„Religia a reușit să-mi arate că nimic nu este accidental în viață”

Studierea religiei în cei patru ani de liceu a reușit să mă facă să văd lumea din perspectiva unui om care a fost creat de Dumnezeu din iubire și nu a evoluat din organisme inferioare. Religia a reușit să-mi arate că nimic nu este accidental în viață și că trebuie să luptăm ca în fiecare zi să scriem în cartea vieții noastre câte o pagină, în care să existe cel puțin un lucru ce aduce zâmbetul pe buzele Autorului. Religia este calea de a ne compara cu Perfecțiunea și de a ne dori să ajungem la acel nivel, prin cea mai grea luptă, cea cu noi înșine. Ora de religie te învață să lupți, să te smeriști prin comparația cu Dumnezeu; îți arată cât de neputincios este omul, că există un singur centru al universului (Dumnezeu), te face să nădăjduiești, te încurajează să fii cel mai bun în meseria pe care o ai (părinte, elev, student, profesor, brutar, polițist, preot, inginer, chimist etc.), te ajută să vezi egalitatea dintre oameni (suntem mai întâi persoane și la urmă se pune titlul dobândit prin munca mâinilor și sudoarea frunții), te învață să iubești, să ai demnitate și îți arată singura cale spre viața veșnică.” (Alexandru Claudiu Dumitru, 21 de ani)

- „Ora de religie contribuie la formarea și dezvoltarea omului. În cadrul acestei discipline, am învățat ce înseamnă toleranța, am înțeles că trebuie să-mi ajut aproapele, indiferent de răul pe care mi l-a făcut, și că este bine să aplic în viață valorile morale: sinceritatea, ajutorul reciproc, iubirea și prietenia. Pentru mine, religia reprezintă o oră de relaxare, în care știu că Dumnezeu mă veghează. Nu aș dori să se scoată această materie din programa școlară pentru că ea reprezintă un mijloc de apropiere de Dumnezeu, iar societatea nu are nevoie doar de oameni bine pregătiți, ci și de oameni sănătoși fizic, psihic, moral și spiritual.” (Ecatarina Vieru, 16 ani)

- „Pentru mine, ora de religie a fost ca o rază de soare prin negura vieții... În zilele noastre, tot mai puțini oameni ne învață lucruri bune, adevărate, pe care le aflăm în cadrul acestei ore valoroase. Celelalte materii sunt mai reci, spre deosebire de ora de religie, care poate fi comparată cu o rază de lumină ce ne încălzește sufletele.” (Elena G. M. Hagau-Renghiuc, 24 de ani)

- „Ora de religie a reprezentat pentru mine un reper spiritual, dar și unul istoric. Pe parcursul acestor ore, așteptate cu nerăbdare și interes, am avut oportunitatea de a studia aspecte legate de celelalte religii ale lumii, care m-a determinat să particip și la Olimpiada de religie. Tot în cadrul orelor de religie am aflat pentru prima dată despre martirii neamului, sfinții închisorilor. Puternica lor mărturisire și dragoste către Hristos a avut un puternic impact asupra mea, pentru care sunt recunoscătoare. De asemenea, la ora de religie am învățat că viața trebuie protejată și respectată.” (Daniela Constantinescu, 26 de ani)

- „Studierea religiei în liceu m-a învățat cum să fiu om cu ceilalți. Am ascultat la o răzătoare și prima care îmi vine în minte este cea a fiului risipitor. Orelor de religie sunt importante deoarece dezvoltă inteligența emoțională, caracterul și oferă un model pentru om, îl provoacă să fie mai bun. În același timp explică și ce înseamnă răul și nu neagă existența acestuia. Ce cred că ar trebui să se mai învețe la orelor de religie este că există iad și pe pământ, nu doar cel de după moarte. Iadul pe pământ este pentru oamenii care iau în repetate rânduri decizii proaste sau egoiste sau, mai rău, nu iau nici o decizie.” (Bogdan Boeru, 20 de ani)

- „Cred că ora de religie este utilă în a te împiedica să iei decizii greșite în viață. Cu ajutorul orei de religie și prin asimilarea credinței începe să îți se dezvăluie un scop în viață, mai presus de orice lucru efemer pe care îl poți căpăta aici și care, din punctul meu de vedere, nici nu merită efortul. Totul vine și se duce. Sufletul rămâne. Cred

că ar trebui intensificate programele de formare continuă pentru toți profesorii de religie, pentru a fi pregătiți să răspundă provocărilor care apar la clasă.” (Denisa Ganea, 20 de ani)

- „Îmi amintesc cu drag de orele de religie, de discuțiile pe care le purtam pe diverse teme legate de Biserică și istoria religiilor, dar și de atmosfera caldă și plăcută pe care doamna profesoară o crea în clasă. Dar ce îmi amintesc cel mai clar sunt activitățile extracurriculare pe care dânsa ne-a îndrumat să le desfășurăm: o expoziție de fotografie și vizita la o casă de copii în Ajun de Crăciun.” (Andreea Bălan, 26 de ani)

- „Relația cu Dumnezeu cred că ne-o construim înăuntrul nostru, fiecare după cum consideră că este mai bine și pe baza unor fundamente teoretice cu care ne identificăm. Raportându-mă la experiența personală din timpul liceului, privesc înapoi cu apreciere și respect față de acele câteva momente de introspecție pe care le-am experimentat prin intermediul orelor de religie. Cred că a contat cel mai mult modul prin care ne-a fost predată această materie: întotdeauna prin exemplificare de situații concrete, prin paralele de tipul știință-spiritualitate și dezbateri pro-contra pe o temă dată. Pe baza unui subiect discutat la clasă am participat alături de câțiva colegi și cu sprijinul doamnei profesoare la montarea unui spectacol de teatru. Am apreciat și mi-au plăcut aceste metode interactive de predare; le-am perceput ca fiind un exercițiu de sinceritate față de propria persoană și empatie față de cei din jurul meu, deopotrivă.” (Cristiana Iordache, 22 de ani)

- „Religia m-a ajutat să fiu mai bună la suflet, să învăț mai bine, să mă rog mai mult și să fiu mai aproape de Dumnezeu. Cu ajutorul doamnei profesoare de religie, orelor deveneau cu adevărat interesante. Aceasta avea o multitudine de materiale și activități interactive care ne ajutau să înțelegem și să ne implicăm cu toții. Ne-a unit ca și colectiv. Cel mai important lucru pe care l-am învățat despre religie este că acest cuvânt înseamnă iubire, bunătate și credință.” (Cristina Nae, 19 ani)

Paștile

de M. Popescu

S-aude-al clopotelor cânt
Prin firea, care se renaște
Și falnic iese din mormânt,
Cu biruință Domnul Sfânt,
Căci azi e Paște.

Și după slujbă ies la rând
Bătrâni, cu spatele-aplecat,
Bărbați cu chipul luminat,
Și-n urma ies copiii cântând:
„Hristos a înviat!”
În jur pe margini, stau cei mari,
Privind la falnicii feciori,
Din mândrul șir al falniciei hori;
Și-n mijloc cântă lăutarii,
Din cobze și viori.
Sunt veseli toți și bucuroși,
Și toți cu suflet-nălțat;
Oriunde se-ntâlnesc în sat,
Își zic cum zis-au moși strămoșii:
„Hristos a înviat!”

IERTARE ȘI DEZLEGARE

Viața omului este o continuă cădere și ridicare, spunea un avvă în filele Patericului. Cum firea omului se află supusă permanent scăderilor, este necesar să ne plecăm genunchii la scaunul Sfintei Spovedanii mai des, unde Preamilostivul Dumnezeu așteaptă să ne întindă brațele Sale iubitoare, precum în arhicunoscuta parabolă a fiului risipitor, ca să ne smulgă din ghearele morții și să ne redea demnitatea de fii ai Săi. Gestul duhovnicului de a ne așeza pe creștet epitrahilul tocmai acest aspect îl surprinde. Ca ființe purtătoare de trup, avem nevoie de asemenea acțiuni concrete pentru a simți și fizic binecuvântarea primită de la Hristos, prin mâna și gura slujitorului Altarului. Din aceeași categorie de gesturi liturgice face parte și punerea mâinilor preotului pe creștetul celui care s-a spovedit în timpul rostirii formulei de dezlegare. Duhovnicii au învățat gestul liturgic de la Însuși Mântuitorul Hristos, care dorind a o tămădui pe femeia gârbovă, punându-și mâinile asupra ei, a rostit: „Femeie, ești dezlegată de neputința ta” (Luca 13, 12-13). Or, dezlegarea de păcate reprezintă exact izbăvirea de „gârbovirea duhovnicească”. Punerea mâinii duhovnicului pe creștetul credinciosului mai are o semnificație: Taina Spovedaniei mai este numită și „al doilea botez”, altfel spus, o nouă creație. Actul ritualic evidențiază, așadar, prezența „mâinii” lui Dumnezeu, care re-crează firea umană căzută.

De aceea, punerea mâinilor pe creștetul credinciosului în cadrul Sfintei Taine a Spovedaniei nu este opțională, ci obligatorie, semnificând prezența mâinii lui Dumnezeu peste cel venit să se împace cu El. În Biserica noastră se folosește formula alcătuită de Sfântul Mitropolit Petru Movilă; influențat de scolastica apuseană, el a părăsit, parțial, vechea formulă bizantină, în favoarea celei latine: „Domnul și Dumnezeul nostru Iisus Hristos, cu harul și cu îndurărilor iubirii Sale de oameni, să-ți ierte ție, fiule (N), toate păcatele. Iar eu, nevrednicul preot și duhovnic, cu puterea ce-mi este dată, te dezleg de toate păcatele tale, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin”. Formula greacă sună astfel: „Fiul meu duhovnicesc, ce te-ai mărturisit nevredniciei mele, eu umilitul și păcătosul nu pot să iert pe pământ păcatele, fără numai Dumnezeu, dar pentru cuvântul acela dumnezeiesc care a fost către apostoli după Învierea Domnului nostru Iisus Hristos zicând: căroră le veți ierta păcatele, vor fi iertate și căroră le veți ține, vor fi ținute, pentru acela și noi

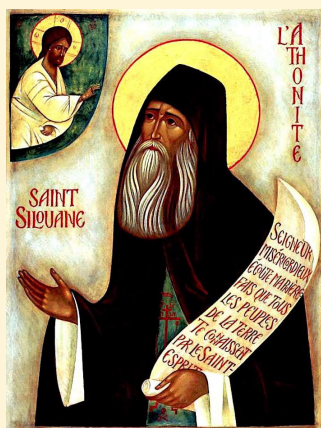
îndrăznind zicem: Toate câte le-ai spus nevredniciei mele și toate câte nu ai ajuns să le spui, fie din neștiință, fie din uitare, să ți le ierte Dumnezeu în veacul de acum și în cel viitor”. Să remarcăm că formularea dezlegării din rânduala grecească se arată mult mai greoaie și mai lungă, punând în dificultate preotul, mai cu seamă în timpul posturilor, când are mai mult de spovedit. De altfel, conținutul formulelor de dezlegare la Taina Spovedaniei a variat adesea de-a lungul istoriei.

În iconomia Tainei Pocăinței, dezlegarea are un rol esențial, căci prin ea se manifestă și lucrează harul tămăduitor al lui Hristos care distruge, înlătură toată neputința, restaurează sufletul, restituindu-i sănătatea și harul primit la Botez, dar pierdute ulterior în parte, din pricina păcatelor. Dezlegarea îl asigură pe penitent că păcatele trecute i s-au iertat și-i oferă simțământul eliberării interioare, al păcii și bucuriei duhovnicești; creștinul se spovedește nu numai în urma părerii de rău pentru greșelile comise, ci și din dorința de a-și regăsi nevinovăția frii restaurate la Botez, pângărită prin păcate. Din acest punct de vedere, pocăința este îndreptată înspre viitor. După dezlegare, ne aflăm din nou împăcați și uniți cu Biserica, fiindcă păcatul ne separase de trupul lui Hristos, de harul îndumnezeitor, de comuniunea sfinților, de comunitatea bisericească. Dar dacă, în urma mărturisirii, a examinării stării penitentului, duhovnicul nu se convinge de hotărârea și angajarea concretă a creștinului de a părăsi păcatul, poate amâna dezlegarea, cu scopul de a-l determina la o implicare efectivă în lupta cu răul. Amânarea dezlegării îl oprește automat pe credincios să se apropie de Sfântul Potir. Nerostirea formulei de dezlegare nu presupune un refuz, ci urmărește mai degrabă o conștientizare a fiului/fiicei duhovnicești spre a sa îndreptare.

Arhim. Mihail Daniliuc

Rugăciunea Sfântului Siluan Athonitul pentru smerenie

Rugați-vă pentru mine toți Sfinții, ca sufletul meu să învețe smerenia lui Hristos. Sufletul meu însetează după ea, dar nu o poate atinge și o caut plângând, ca un copil ce s-a pierdut de mama lui: „Unde ești Tu, Domnul meu? Te-ai ascuns de sufletul meu și te caut cu lacrimi”. „Doamne, dă-mi puterea de a mă smeri înaintea măreției Tale”. Doamne, a Ta este Slava în Cer și pe pământ. Dă-mi mie, zidirii tale firave și

smerite, Duhul Tău cel Sfânt”. „Mă rog bunătății Tale, Doamne, privește asupra mea din înălțimea Slavei Tale și dă-mi puterea de a Te lăuda zi și noapte, căci sufletul meu Te-a iubit prin Duhul Sfânt. Tânjesc după Tine și Te caut cu lacrimi”. „Doamne, dă-ne Duhul Sfânt. Prin El Te vom slăvi zi și noapte, căci dacă trupul nostru e slab, Duhul Tău e viu și dă sufletului puterea de a Te sluji cu râvnă. El întărește în sufletul nostru iubirea Ta, îl liniștește întru Tine cu o odihnă desăvârșită și nu mai vrea să se gândească decât la iubirea Ta”. „Doamne, mintea mea lipsită de putere nu poate ajunge la Tine. Ca și regele Abgar Te chem: „Vino, și tămăduiește-mi rănila gândurilor mele celor rele și Te voi lăuda ziua și noaptea, Te voi vesti oamenilor, ca toate neamurile să știe că Tu Doamne săvârșești minuni ca și altădată, ierți păcatele, sfințești și dai viață”. Amin

Tezaurul limbii române din Șcheii Brașovului

Primelne cursuri în limba română au avut loc pe băncile Primei Școli Românești din curtea Bisericii „Sfântul Nicolae” din Șcheii Brașovului, în anul 1583. Aici venea doar alesul satului pentru a învăța să devină dascălul, notarul sau preotul satului. Diaconul Coresi și-a putut tipări aici primele cărți în limba română din Transilvania. Prin cele aproximativ 4.000 de cărți vechi și peste 30.000 de documente sunt păstrate comori rare ale românității și ale bibliofiliei universale, așa după cum prezintă părintele profesor Vasile Oltean, custodele acestui muzeu de 52 de ani.

Format sub oblăduirea străvechii biserici voievodale „Sfântul Nicolae” din Șcheii Brașovului, fondul de carte veche de aici ilustrează valoarea mediului cultural pe care l-au patronat acest sfânt locaș și slujitorii săi. Muzeul „Prima Școală Românească” găzduiește aproximativ 4.000 de cărți vechi și peste 30.000 de documente, precum și numeroase obiecte muzeale. „În 1967, când am venit aici, am găsit un fost pușcăriaș, profesorul Ioan Colan, care fusese la Canal pentru că avea Biblia lui Șaguna în bibliotecă și nu i-a dat foc, așa cum cereau comuniștii. Când a revenit în societate, nu-l mai angaja nimeni, așa că a fost primit aici ca tâmplar, deși avea două doctorate. Într-una din zile a intrat în turnul bisericii, a tras de o scândură și s-a desfăcut, astfel, o ușă de intrare în turn. În interior a descoperit un adevărat tezaur de o valoare inestimabilă. Cercetând documentele, am avut tot timpul surprize mari. Doar cunoscându-ne trecutul putem construi viitorul”, ne-a spus părintele Vasile Oltean.

Biserica „Sfântul Nicolae”

Atestată documentar la anul 1292, amintită de bula papală la 1399, Biserica „Sfântul Nicolae” s-a construit în piatră începând cu anul 1495, prin contribuția voievozilor de peste munți: Vlad Călugăru, Neagoe Basarab, Mihai Viteazul, Petru Cercel, Aron Vodă, Gheorghe Ștefan ș.a. Prin valoroșii ei slujitori, protopopi și preoți cărturari, biserica a slujit din plin centrul de cultură din Șcheii Brașovului, patronând școala, tiparul și scrierea cărților românești.

Vechii șcheieni, care practicau un negoț de larg răsunet cu Moldova și Muntenia, dar ajunseseră să străbată și Levantul, Balcanii până departe în Siria și Egipt, au protejat prin daniile locașul de cult și învățătură, care astăzi a devenit Complexul Muzeal Șcheii Brașovului. Cărțile vechi, documentele de aici stau astăzi strajă la temelia istoriei, oferind tuturor posibilitatea de cunoaștere a adevărului istoric al acestor meleaguri.

Slujind în egală măsură Școala și Biserica, dascălii brașoveni au

creat valori care au menținut ne-stinsă flacăra de cultură din Șcheii Brașovului. Copiști, traducători, creatori de limbă literară, muzică și artă, ei sunt reprezentați aici prin valorile adăpostite în arhiva istorică a muzeului. Dintre acestea, părintele profesor Vasile Oltean a menționat „Omiliarul” din veacurile XI-XII, Molitvelnicul popei Bratu, Cronica protopopului Radu Tempea II, Parimiarul protopopului Vasile, alături de tablourile fondatorilor Liceului „Andrei Șaguna”, realizate de Mișu Pop, precum și opereta „Crai Nou” a lui Ciprian Porumbescu.

Sala de clasă „Anton Pann”

O încăpăre din muzeu amintește nu numai de popasurile repetate ale marelui povestitor Anton Pann, de la care s-au păstrat valoroase cărți și documente, dar și de școala veche. Vizitatorii din prezent sunt impresionați de obiectele didactice vechi pe care le pot admira aici și cu care nu mai sunt familiarizați. Persoana care venea la această școală aducea o găleată de grâu, un car cu lemne și 4 florini. Aici se studiau gramatica, învățături scripturistice și filosofia.

Atestată de cronica locală la anul 1495, școala din Șcheii își confirmă existența în anul 1390, când se emite bula papală a lui Bonifaciu al IX-lea. Argumentul pe care părintele Vasile Oltean îl aduce în susținerea acestei idei este un „Omiliar”, manual școlar descoperit recent, care presupune existența școlii în veacurile XI-XII.

În tot timpul existenței sale, în jurul școlii s-a creat un focar de cultură, tipărindu-se cele dintâi cărți de cultură în limba română. Prin teascurile diaconului Coresi s-au scris prima cronică cu subiect românesc, prima gramatică românească de către brașoveanul Dimitrie Eustatievici (1757), primul calendar almanah în literatura română al dascălului Petcu Șoanu. Tot aici s-a format și o adevărată școală de copiști și de traducere a cărților de cultură și cult de către slujitorii bisericii și ai școlii.

Sala „Diaconul Coresi”

Mănat de idealul de a scrie „cu tiparul voa fraților românilor să vă fie pre învățătură”, diaconul Coresi și colaboratorii săi (Călin, Mănăilă, Șerban Coresi, Toma, protopopii Iane și Mihai ș.a.) au realizat cele dintâi cărți de circulație în limba română, făcând posibilă biruința definitivă a scrisului în limba poporului. Tipărirea între anii 1556 și 1588 a circa 40 de titluri de carte în sute de exemplare, care s-au răspândit în toate ținuturile românești, a consfințit unitatea spirituală a acestui popor. Dintre exponatele acestei săli, părintele Vasile Oltean a ținut să menționeze: „Cartea românească cu învățătură”, tradusă în Șcheii de protopopii Iane și Mihai; „Psaltirea”, „Sbornicul”, „Octoihul” și altele. Aceste cărți au înscris în cultura română, după aprecierea lui Lucian Blaga „întâiul mare poem al unui neam”.

Sala „Cartea factor de unitate națională”

În perioada medievală, obligați să trăim despărțiți arbitrar în ținuturi diferite, cartea și limba ei română au ținut laolaltă unitatea spirituală acestui popor. Sunt expuse ca argument cele mai valoroase monumente de limbă română medievală: „Biblia de la București” (1688), „Cazania lui Varlaam” (1643), „Îndreptarea legii” de la Târgoviște (1652), un „Tetraevangheliar” miniat pe pergament din vremea lui Alexandru Lăpușeanu, manuscrise de înțelepciune creștină din veacul al XV-lea (din Transilvania), cărțile Școlii Ardelene („Lexiconul” de la Buda, „Istoria pentru începutul românilor în Dacia” și „Ortografia română” ale lui Petru Maior ș.a.). „Complementar, cele peste 80 de hrisoave domnești, înscrise pe pergament și aurite, con-

continuare în pagina 17

Postul plăcut lui Dumnezeu

Ocapcană în care cade adesea creștinul este aceea de a crede că postul trupesc nu are valoare, adevăratul post fiind doar cel sufletesc. Evident că abținerea de la bucate fără abținerea de la săvârșirea faptelor rele nu poate reprezenta în sine o virtute. Totuși, ceea ce nu înțeleg cei care ignoră sau desconsideră postul trupesc este tocmai faptul că nu se poate ajunge la postul sufletesc fără cel trupesc. Acest mic efort din partea noastră de a ne înfrâna de la unele mâncăruri este un exercițiu de voință, iar dacă nu suntem în stare să-l facem, nu avem cum să ajungem la înfrânarea de păcate.

De multe ori am auzit, fiecare dintre noi, invocându-se ca argument din partea celor care nu postesc cuvintele: „Nu ceea ce intră în gură spurcă pe om, ci ceea ce iese din gură” (*Matei* 15, 11). Desigur, acestea sunt spusele Mântuitorului Însuși, dar ele se refereau la diferite ritualuri ale evreilor, precum spălarea mâinilor, și nu la post.

Postul - spune Sfântul Isaac Sirul - este „începutul luptei spirituale, cununa celor cumpătați, frumusețea fecioriei și sfințeniei, strălucirea cumințeniei, începutul vieții creștine, mama rugăciunii, izvorul cumințeniei”.

Urcușul nostru duhovnicesc începe prin asceză, prin renunțare, prin înfrânare. Scopul postului alimentar este acela de a ne elibera de robia cărnii, care încearcă să acapareze sufletul, prin îmbuibare și stimularea excesivă a simțurilor. „Postul e marea armă împotriva ispitelor, precum plăcerea este începutul tuturor păcatelor”, ne avertizează Sfântul Teofilact al Bulgariei. De aceea este nevoie de o disciplinare a trupului, pentru a stăvili pornirile dezordonate și poftele de tot felul. Prin post slăbim trupește pentru a ne întări duhovnicește. Așa ne învață Sfântul Teodor Studitul, când spune: „De trebuință este să postim, pentru că postul vestește trupul, iar sufletul îl împuternicește. Că pe cât omul nostru cel din afară slăbește, pe atât cel dinăuntru se înnoiește”.

Cum putem să nesocotim postul când toți sfinții bineplăcuți lui Dumnezeu l-au practicat ca mijloc de curățire și armă împotriva ispitelor celui rău? Sfântul Ioan Gură de Aur, el însuși un mare postitor, ne spune: „Moise și Ilie, când voiau să se apropie și să vorbească cu Dumnezeu, la post alergau mai întâi și mâini pătrunse de post aveau ei ridicate spre cer”. Să nu ne amăgim deci crezând că vom ajunge la postul desăvârșit dacă nu vom începe, mai întâi, cu abținerea de la bucate.

Totodată, nu trebuie să uităm nici faptul că postul este o rânduială a Bisericii. Excepțiile de la post se fac numai cu binecuvântare, în caz de neputință trupească sau în situații cu totul speciale. Pe de altă parte însă, postul, ca și rugăciunea, milostenia și alte fapte virtuozose, capătă valoare doar dacă în spatele lor nu se află vreun interes ascuns. De aceea, Mân-

tutorul ne-a arătat că postul bineplăcut lui Dumnezeu este postul cel curat, primit cu bucurie, cu fața luminoasă, și nu ca pe o corvoadă sau cu fățarnicie, pentru a fi văzut și laudat de ceilalți (*Matei* 6, 16-18).

Mulți dintre noi înțelegem semnificația postului și încercăm să-l împlinim după putință. O situație particulară este însă aceea în care urmează să luăm parte la un eveniment unde nu sunt pregătite mâncăruri de post. Suntem puși astfel să alegem între a respecta postul, riscând însă să ofensăm gazda sau să ne îndreptățim pe noi înșine pentru înfrânarea noastră, și a întrerupe postul, încălcând însă rânduiala Bisericii sau chiar devenind motiv de sminteală pentru ceilalți. Cum ar trebui să procedăm în acest caz?

O istorisire din Pateric ne poate oferi un răspuns la această întrebare. „Au venit, odată, avva Siluan și Zaharia, ucenicul lui, la o mănăstire; și i-au făcut pe ei de au gustat puțin mai înainte de a călători. Apoi ieșind ei, a găsit ucenicul lui apă pe cale și dorea să bea. Și i-a zis lui bătrânul: Zahario, post este astăzi. Iar el a zis: dar n-am mâncat, părinte?! Zis-a bătrânul: ceea ce am mâncat, era al dragostei; dar noi postul nostru să-l ținem, fiule!”

Dragostea este deci mai mare decât postul și, pentru dragostea aproapelui, postul poate fi întrerupt. Desigur, nu trebuie să ne prevalăm de virtutea dragostei pentru a renunța la post, provocând noi înșine astfel de situații. De aceea, este de dorit să evităm anumite împrejurări dacă știm că ne vor pune în imposibilitatea de a posti.

Ceea ce trebuie să urmărim în urcușul nostru este folosul duhovnicesc al postului. Nici gustarea unor bucate - ca răspuns la dragostea aproapelui nostru - nu ne întinează, dacă avem cugetul curat, nici înfrânarea de la acele mâncăruri nu ne folosește, dacă o facem cu semeție, spre îndreptățirea noastră (*Romani* 14, 3-8). Postul cel plăcut lui Dumnezeu este postul care izvorăște din dragoste, postul primit cu bucurie și care aduce bucurie și celui care postește, și celui care dăruiește.

Să punem început bun postului trupesc și vom vedea cum și simțurile ni se liniștesc, și mintea ni se luminează, și voința ni se întărește. Să însoțim postul cu rugăciunea și cu fapta izvorâtă din dragoste și așa vom fi bineplăcuți lui Dumnezeu.

Eugen Maftei

firmă permanentele legături între ținuturile românești”, a subliniat părintele Vasile Oltean.

Sala cu vatră

Un mic colț etnografic, reprezentat de vatră, icoane pe sticlă și obiecte casnice specifice Șcheiului, permite vizitatorului să își facă o impresie despre tradițiile locale. „Se recunoaște cu ușurință caracterul sătesc al Șcheiului în perioada medievală, comun tuturor satelor de la periferia cetăților, care își durau o biografie aparte, nevoiți să reziste cu greutate vitregiilor de tot felul”, a completat părintele Vasile Oltean.

Ștefania Coșuleanu

Cu gândul la învierea României

Suntem interesați de înviere, deoarece nu suntem nemuritori, fiindcă granița morții ne limitează și ne incomodează. O logică în-sămânțată atavic ne cere să depășim acest blocaj nefiresc. Creștinismul este cel care oferă modelul cel mai inteligent și mai sensibil de

raportare a vieții noastre la Univers și la Dumnezeu, dar nu dezvăluie mare lucru din taina vieții de după moarte. S-ar putea ca în parte ea să sublimeze relații comunicative din această lume (noi tot spunem în Biserică despre posibilitatea unei pregustări a raiului încă de aici și de acum), dar în mult mai mare parte să fie complet diferită, aducând noi etaje de comunicare, dincolo de orice putere de imaginare.

Înflorată așteptare ia sfârșit... Chemând la lumină, buna vestire irumpe negreșit întru (i)luminare la miez de noapte a nopților: „Hristos a înviat!” Însoțirea cu ea este la fel de scurtă și de intensă: „Adevărat a înviat!”. Suntem pe tărâmul Adevărului ultim, totodată și prim. Când dorim să detaliam puțin, cântăm din tot sufletul: „Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând”. Moartea noastră biruită prin moartea Lui, devenită izvor nădejdi ultime... Cea de tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte.

Dincolo de învierea lui Hristos, în principiu de netăgăduit, gândul te poartă spre propria-ți înviere, cât se poate de nedeslușită. Noi ne confruntăm cu certitudinea morții și numai cu promisiunea învierii. Și, din păcate, apropierea morții nu înseamnă și apropierea învierii. Moartea se tot apropie, pentru ca în cele din urmă să vină „ca un fur”. Chiar și atunci când se petrece, într-un fel sau altul, anunțat, ea tot dă senzația de nefiresc, de rapt. Perturbă grav bunul curs al existenței! Cu trecerea timpului, gândul acesta devine tot mai persistent și mai stânenitor. Și simțim tot mai limpede, până la a ști, cum viața ne este valoare supremă, absolută.

Chiar și Dumnezeu poate avea de pățimit de pe urma morții noastre
Cred că și pe cei mai *buni creștini* oarece teamă de moarte (de necunoscutul ei?) tot îi încearcă. Te alături întrebării Poetului (Poetii sunt cei care știu să te poarte credibil pe platourile înalte ale ființării!): „Tu, Doamne, de ce faci să mor?/ De ce mă zdrobesc? (îți sunt ulcior)./ Și de ce mă stric? (și băutură-ți sunt)./ Sunt meșteșugu-Ți și veșmânt,/ cu mine rostul Tău dispăre./ În urma mea n-ai casă-n care/ să Te salute vorbe dragi mereu./ Sandala de velur, ce-s eu,/ îți cade din truditelile-Ți picioare./ Și mantia Ta mare-ți pică./ Privirea Ta, la care se prosternă/ obrazu-mi cald ca pe o pernă,/ va rătăci mult după mine -/ ca-n asfințit apoi să-ncline/ în poala pietrelor străine./ Tu, Doamne, ce Te faci? Mi-e frică” (Reiner Maria Rilke, Tu, *Doamne, de ce faci să mor?*, din ciclul *Ceaslovul*, trad. Mihail Nemeș). Chiar și Bunul Dumnezeu poate avea de pățimit de pe urma morții noastre! O, infinita Lui duiosie!...

Încercând să deslușim cât de cât starea omului înviat, ar fi poate potrivit să privim la ce a făcut Iisus Cel înviat până la Înălțare. Se arată femeilor mironosițe la mormânt, le vorbește, le încurajează, le trimite să-I binevestească învierea către ceilalți ucenici. Și cât de tulburător este episodul când se arată Mariei Magdalena (atât de minunată și de devotată Maria Magdalena!), în chip de grădinar, și nu se lasă atins de ea, prin celebrul „*Noli me tangere!*”. Nouă ne sună cumva a tânguire... Se arată în mijlocul ucenicilor trecând prin uși încuiate, ca să-i încredințeze de adevărul învierii Sale și să-i trimită la propovăduire și misiune de evanghelizare. Mănâncă cu ei pește fript și fagure de miere. De data asta îndemnul este, dimpotrivă, unul de a fi atins.

Apoi, Luca ne relatează unul dintre cele mai fascinante și mai încărcate de semnificație momente de întâlnire și însoțire cu Hristos, cel de pe drumul spre Emaus. Unde, Doamne, ce Cină de mare taină! Emausul cu iluminarea sa discret și prietenește pregătită rămâne mereu la orizontul năzuirii noastre de întâlnire absolut personală cu Hristos!... Un alt moment minunat, de nesfârșită prietenie, îl constituie prânzirea lângă Marea Tiberiadei, la foc, cu pește fript și pâine, după o pescuire cu totul minunată. Ce frumos! Foc de tabără cu Hristos la malul mării... Răzbate până la noi mireasma bucatelor binecuvântate și a prieteniei însoțitoare! (Oare ce vor fi băut?) Acolo Petru are parte de o triplă investitură și de prevestirea morții sale martirice în urmarea chemării lui Hristos („*Urmează Mie!*” - Ioan 21, 19), în timp ce lui Ioan i se rezervă un alt destin, acoperit înțelegerii lui Petru și înțelegerii noastre. S-au petrecut acestea toate, dar și multe, multe altele, despre care Ioan ne pune în vedere că nu au fost notate în Cartea sa.

„Ei însă sunt și nu mai știu că sunt!”

Dar până la acea înviere, la acea trezire, la acea obștească ridicare din morminte, cum inocent și naiv este ea zugerăvită în vechi biserici, există o altă înviere la care îndeamnă Scriptura, mai la îndemână fiecăruia, anume cea a Fiului risipitor, care „mort era și a înviat” (Luca 15, 24, 32). În sensul acesta, fiecare este mai mult sau mai puțin „mort” și chemat la înviere. Dispărem din proprie voință din orizontul Tatălui și ne risipim moștenirea existențială. Iar de la învierea personală ar trebui mers cu gândul la necesitatea învierii României. În multe privințe, în prea multe, România este „moartă” în zilele noastre. A murit și moare fără-a prinde chiar de veste. Este moartă cu moartea fiecăruia dintre cetățenii ei. Este moartă cu fiecare mizerie materială și spirituală cu care este poluată. Este moartă cu toate relațiile umane alterate. Este moartă cu toată raportarea sa proastă la sine. Or, toate acestea s-au înmulțit îngrijorător și par să depășească punctul critic. Este o derută pe care Reiner Maria Rilke o resimțise dureros cu mai bine de un veac înainte de zilele noastre: „Căci, Doamne, marile orașe sunt/ pierdute și în destrămare;/ și ca de flăcări fuge cel mai mare, - / și să le-aline nu e alinare,/ și curge timpul lor mărunț./ Trăiesc acolo oameni, greu și rău,/ și-s în adânci odăi, cu gestul frânt;/ mai speriați ca turma de curând;/ respiră-afară treaz pământul Tău,/ ei însă sunt și nu mai știu că sunt” (*Căci, Doamne, marile orașe*, din ciclul *Ceaslovul* - 1905). Altădată, Ioan Alexandru vedea România ca pe un sat între țările Europei. Astăzi pare să fi ajuns și ea un oraș. Precum cei îngămădiți în megalopolisul, nu mai știm că suntem și cine suntem. Analizând cultura țărănească, vedeam cum ea poate fi definită cel mai scurt drept a fi o *cultură a Învierii* (implicând, în cea mai strânsă conexiune, o *cultură a Crucii*), nu la nivel declarativ, ci la unul al unei inserții culturale endemice, așa cum a pus-o în evidență Horia Bernea la Muzeul Țăranului Român. Este o caracteristică preeminentă, în mai mare măsură decât la alte popoare, fie ele și ortodoxe. Dacă privim, de pildă, în *Andrei Rubliov* al lui Andrei Tarkovski, vedem cum Patimile și Răstignirea par să fie mai degrabă în centrul trăirii rușilor lui. Într-un sens apropiat, dacă privim moartea ca pe o adormire, chemarea din Imnul național la deșteptarea „*din somnul cel de moarte*” (somn devenit, parcă, tot mai adânc, tot mai „de moarte”) ar trebui privită ca o mereu actuală chemare înviere. Ca și în cazul Fiului risipitor, acesta este soiul de moarte din care ni se cere să înviem grabnic. Fiecare în parte și țara, ca vector rezultat. De cealaltă înviere Se ocupă Dumnezeu, aceasta stă însă foarte mult și în seama noastră. Tocmai de aceea este mai grea. Înseamnă întoarcere Acasă. *Me-ta-no-ia!* Înapoi la neprihănirea copilăriei, mulțumind lui Dumnezeu, odată cu Marina Țvetaeva, pentru frumusețea desăvârșită a alcătuirii noastre și a lumii: „*Îți mulțumesc, Părinte,/ Pentru Uscat*

continuare în pagina 19

CATEHISM - DESPRE AGHIASMĂ (Sfințirea apei)

Ce înseamnă cuvântul „Aghiasmă” (Aiasmă)?

Cuvântul este grecesc (agiasma) și înseamnă sfințire. La noi, prin aghiasmă se înțelege atât apă sfințită, cât și slujba pentru sfințirea ei.

De câte feluri este Aghiasma în înțelesul ei de slujbă?

De două feluri: mare și mică. Cea mică se mai numește în popor și sfeștanie, care înseamnă luminare, sau slujba luminilor, pentru că la început se înțelegea prin ea Aghiasma cea mare, care se săvârșește la Bobotează, sărbătoare numită și ziua luminilor sau a luminării, deoarece atunci se botezau catehumenii.

Când se săvârșește Sfințirea cea mică a apei?

În biserică, de regulă la fiecare zi întâi a lunii, iar în case, oricând cer credincioșii, mai ales în zilele de miercuri și vineri dimineață. Când preoții merg să boteze casele credincioșilor, aceștia sunt datori să-i primească pe preoți cu bucurie și cu dragoste, deoarece preoții aduc binecuvântarea și ajutorul lui Dumnezeu asupra casei și a familiei lor, prin apa sfințită cu care-i stropesc.

Care sunt roadele și folosul acestei slujbe?

«Știți să fie că prea bun obicei este și folositor de suflet să se facă în biserici, în mănăstiri și în case, sfințirea apei la toate zilele din tâi ale lunii și a stropi pe oameni în mănăstiri și în chilii, așisderea și în casele mirenilor și toate ale lor. Această apă sfințită, pe care Duhul Sfânt prin rugăciunile preoților o sfințește, multe feluri de lucrări are, precum însăși ectenia sfințirii și rugăciunea mărturisesc. Că prin stropirea ei, duhurile cele viclene din tot locul se gonesc și se iartă de păcatele cele mici de peste toate zilele, alungă nălucirile diavolești, gândurile cele rele; iar mintea se curățește de lucrurile cele spurcate și îndreptată spre rugăciune se face; aduce dar paza, înmulțirea câștigului și îndestulare; bolile gonește și dă sănătate trupească și sufletească. Și mai în scurt să zicem: toți cei ce o primesc cu credință iau sfințenie și binecuvântare. Pentru aceasta dar, datori sunteți și voi, preoților, să vă învățați enoriașii voștri ca să o primească pe ea cu credință, spre marele folos al lor» (Molitifelnicul).

Dar Sfințirea cea mare a apei când se face?

La Bobotează, atât în ajun, când se sfințește apa cu care preoții botează apoi casele creștinilor, cântând troparul Botezului: «în Iordan, botezându-Te Tu, Doamne...», cât și în însăși ziua Bobotezei, după Sfânta Liturghie, când se sfințește apa pe care o iau creștinii pe la casele lor pentru tot anul.

De ce se spune „Sfințirea cea mare a apei”?

Pentru că apa de la Bobotează are o putere deosebită, fiind sfințită printr-o îndoită chemare a Sfântului Duh în cursul rugăciunii de sfințire, iar sfințirea are loc în însăși ziua în care Mântuitorul a sfințit apele, botezându-Se în Iordan. De aceea și slujba Aghiasmei mari este mai lungă și mai sărbătorească decât a Aghiasmei mici, iar

cântările și rugăciunile ei pomenesc și preaslăvesc îndeosebi Botezul Domnului în Iordan.

Ce putere are apa sfințită de la Bobotează și cum o folosim?

Aghiasma mare, adică apa sfințită de la Bobotează, are, într-o măsură cu mult mai mare, puterea sfințitoare și tămăduitoare, precum și darurile minunate, pe care am spus că le are Aghiasma mică. De aceea, ea se păstrează nestrictă vreme îndelungată, rămâne tot așa de proaspătă, de curată și plăcută la gust ca și când ar fi atunci scoasă din izvor. O parte din ea se păstrează în biserică, într-un vas anume, numit și Aghiazmatar, și e folosită de preot la o mulțime de slujbe (ierurgii). Cu această apă sfințită se stropesc persoanele și lucrurile care trebuie exorcizate, curățite sau sfințite. Se întrebuințează, de pildă: la botezul copiilor, la rugăciunea pentru durerea de cap, la rânduiala de curățire a fântânilor spurcate, la binecuvântarea începerii semănăturilor, la vasul cel spurcat, la Țarinele (holdele), viile și grădinile bănuite de lăcuste și gândaci, la sfințirea crucii și a troiței, a clopotului, a vaselor și veșmintelor bisericești și a. Aghiazma mare se folosește de asemenea la sfințirea bisericii și a antimiselor, a Sfântului Mir și a altora.

Fiecare creștin sau fiecare casă trebuie să ia din Aghiasma de la Bobotează și să o păstreze într-un vas curat și la loc de cinste. Se gustă dintr-însa pe nemâncate și cu multă cuviință în zilele de ajunare și de post, sau în zilele de sărbători mari, după ce venim de la biserică, mai ales când nu ne împărțăm. Se obișnuiește ca toți credincioșii să bea din Aghiasma mare timp de 8 zile în șir, începând din ajunul Bobotezei, până la încheierea praznicului, adică până la 13 ianuarie. După aceea, ea se poate lua numai după Spovedanie. Îndeosebi cei opriți de la împărțășire se pot mângâia luând Aghiasma și apoi anafora. Când ne împărțăm, Aghiasma se ia după împărțășire, fiind mai mică decât Sfânta Împărțășanie, iar când luăm numai anafora, Aghiasma se ia înainte de aceasta, fiind mai mare ca anafora.

Putem stropi cu Aghiasma cea mare casa, curtea și grădina, vitele și chiar ogoarele și livezile noastre, pentru a le feri de rele, iar în caz de boală putem deasemenea, să gustăm din ea cu credință. Căci apa aceasta, având într-însa darul și puterea dumnezeiască a Sfântului Duh, a făcut adesea multe minuni, însănătoșind bolnavi, tămăduind răni, apărând de rele, de neazuri și de primejdii.

Catehism Ortodox/PER

și Mare,/ Și sângele fierbinte,/ Și-un suflet ce nu moare.// Și carnea fermecată,/ Și apa dând răcoare,/ Și dragostea-nfocată,/ Și vremea schimbătoare” (la 9 noiembrie 1918, din ciclul Comediantul, trad. Aurel Covaci).

Dincolo de neliniștea produsă de prea vaga cunoaștere a ceea ce ne așteaptă dincolo de zarea acestei vieți, bucuria Învierii se insinuează irezistibil, cu osebire în zilele de Paști. Bine vede același Reiner Maria Rilke cum încă de la aducerea pe lume, Dumnezeu ne trimite pe calea spre Înviere, cu tot ce înseamnă ea: „Solie a simțurilor tale aici pe pământ,/ mergi până la marginea dorului sfânt,/ dă-Mi veșmânt.// Și crești după lucruri ca foc zdrobitor,/ ca umbrele lor/ întreg să M-acopere pururi, ca taina.// Îngăduie-ți tot: frumusețea și spaima./ Să mergi doar: nu-i nici o simțire atât de departe./ Aproape

e țara cu nume/ de Viață.// O vei recunoaște anume/ după grava ei față.// Dă-mi mâna” (Domnul oricui îi cuvântă, din ciclul Ceaslovul). Cu credința în existența lui Hristos sunt mai puține probleme. I-o recunosc și religii necreștine, sub anumite aspecte i-o studiază și oamenii de știință. Ceea ce despică decisiv lumea în două este credința în înviere. Ea dictează în cea mai mare măsură raportarea la lume, la semeni, la sine. Or, credința în propria înviere nu poate pleca, oricât de firavă ar fi ea, decât de la o bună receptare a Învierii lui Hristos și atașare la ea. Din fericire, printre noi sunt oameni care amiros a Înviere. Dacă avem inteligența sufletească să-i vedem, putem să ne aprindem lumina curajului nădăjditor (și) de la candela lor... Hristos înviat, Prieten nouă, ne întinde mâna și ne așteaptă în „țara cu nume de Viață”!

Costion Nicolescu

Proclamarea anului 2020 în Patriarhia Română ca Anul omagial al pastorației părinților și copiilor și Anul comemorativ al filantropilor ortodocși români

Hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române privind declararea anului 2020 ca „An omagial al pastorației părinților și copiilor” și „Anul comemorativ al filantropilor ortodocși români”, adresată ierarhilor și eparhiilor ortodoxe române din țară și străinătate.

Cu dragoste în Hristos, Vă aducem la cunoștință că Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința sa de lucru din 25 octombrie 2018, a examinat referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu declararea anului 2020 ca „Anul omagial al pastorației părinților și copiilor” și „Anul comemorativ al filantropilor ortodocși români”.

În referat s-a precizat că inițiativa declarării anului 2020 ca „Anul omagial al pastorației părinților și copiilor” și „Anul comemorativ al filantropilor ortodocși români” aparține Preafericitului Părinte Patriarh Daniel.

În acest sens, s-a menționat că, prin inițiativa mai sus-amintită, se au în vedere următoarele obiective principale: pregătirea din timp a evenimentelor care se vor desfășura în cursul anului omagial și comemorativ 2020 prin studii, articole, cărți de reflecție și manifestări cu caracter liturgic, duhovnicesc, cultural-educativ, social-filantropic și teologic-științific la toate nivelurile, organizarea de congrese, colocvii, seminarii, conferințe administrative preoțești și cercuri pastorale cu tema „Anul omagial al pastorației părinților și copiilor” și „Anul comemorativ al filantropilor ortodocși români”; evidențierea temelor și a activităților prin mijloacele media ale Bisericii Ortodoxe Române; evaluarea, la încheierea anului, a modului de aducere la îndeplinire în eparhii a programului-cadru de celebrare a celor două teme propuse pentru anul 2020.

Propunerea de a declara anul 2020 ca An omagial al pastorației părinților și copiilor are ca scop promovarea reperelor biblice și patristice privitoare la pastorația părinților și copiilor și a modelului creștin de familie, precum și sublinierea rolului pedagogiei creștine în societatea contemporană.

Propunerea de a declara anul 2020 ca Anul comemorativ al filantropilor ortodocși români are ca scop identificarea și prețuirea celor care de-a lungul timpului s-au implicat în activitatea social-filantropică a Bisericii Ortodoxe Române, precum și evidențierea rolului filantropiei creștine ca o coordonată principală a activității Bisericii.

Cancelaria Sfântului Sinod

Parohia noastră are nevoie de o biserică proprie și în acest scop s-a deschis un cont bancar special.

DEVENIȚI CTITORI, SPRIJININD ACHIZIȚIONAREA UNEI BISERICI ORTODOXE ROMÂNE ÎN ZÜRICH!

Donațiile se fac în contul:

CREDIT SUISSE - IBAN: CH31 0483 5035 8248 3100 2, SWIFT / CRESCHZZ80A

Für eine rumänische Kirche in Zürich

Mulțumim călduros FAMILIEI PRINCIARE STURDZA pentru imprimarea gratuită a Revistei noastre parohiale.

Parohia Ortodoxă Română Sfântul Nicolae din Zürich

Wehntalerstrasse 451, CH-8046, Zürich, c/o Pfarrei St. Katharina

www.bor-zh.ch

PREOT PAROH ROMICĂ-NICOLAE ENOIU

Tel./Fax: +41 52 3435491; Natel: +41 76 5120452;

Email: r-enoiu@gmx.ch

Slujbele se săvârșesc în **Cripta Bisericii Catolice St. Katharina din Zürich.**

Școala Parohială: În fiecare duminică la orele 10.30 (cu excepția vacanțelor școlare). Contact Email: scoalaparohiala.zurich@yahoo.com

Donații, contribuții:

IBAN: CH85 0483 5035 8248 3100 0, SWIFT/BIC: CRESCHZZ80H,

Konto: 80-500-4, Rumänisch-Orthodoxe Kirchgemeinde St.

Nikolaus, Wehntalerstr. 451, 8046 Zürich

**Biserica Catolică
St. Katharina**

Colegiul de redacție:

Pr. Romică-Nicolae Enoiu, Iulia Cârjeu, Milica Enoiu, Alina Bucher

Grafică și tehnoredactare: Alina Bucher